БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 164 (16.247) • 15 июль 1975 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

1975 — БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ

БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

✦ ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ ФИДОКОРОНА МЕҲНАТИ.

✦ ИШЛАБ ЧИҚАРИШДА ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ УЧУН.

ИЮЛЬ—ҲОСИЛ ТЎПЛАШДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОЙ

Республикамиз пахтакорлари бу йил жуда катта хирмонни кўзлаб астойдил меҳнат қилмоқдалар. «Оқ олтин» ижодкорлари ғўза парваришида яна бир маррани эгаллашга муваффақ бўлдилар. Улар ғўзаларни учинчи марта оммавий равишда озиқлантиришни тугалламоқдалар. Бу соҳада Қашқадарё областининг деҳқонлари республикада биринчи бўлиб маррага етиб келдилар. Областда минерал ўғитлар органик ўғитлар билан аралаштириб ғўза озиқлантирилди. Бу эса ўғитнинг химиявий составини бойитишга, тупроқда намни кўпроқ сақлашга ёрдам беради. Областдаги 144 минг гектар майдондаги экинга икки минг тоннадан ортиқ ўғит берилди.

Республиканинг Бухоро, Самарқанд областларида ва бошқа жойларда хам ғўзаларни оммавий равишда озиқлантириш ишлари тамомланмоқда.

Июль ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой ҳисобланади. Буни яхши тушунган пахтакор деҳқонлар ҳар бир туп ғўзада камида 6-7 тадан кўсак ҳосил қилиш учун курашни кучайтириб юбордилар. Бу эса мўл ҳосилнинг нишонасидир. Республикамизнинг азамат деҳқонлари юксак мажбурият — 5 миллион 200 минг тонналик улкан хирмон учун пухта замин яратмоқдалар.

ОҚ ЙЎЛ, „СОЮЗ—АПОЛЛОН“!

ФАН РАВНАҚИ МАҚСАДИДА

СССР ва АҚШ ҳукуматлари ўртасида космик бўшлиқдан тинчлик мақсадларида фойдаланиш ва уни тадқиқ қилиш юзасидан ҳамкорлик тўғрисида битим имзолангaнига уч йилдан ортиқ вақт бўлди. Шу вақт ичида Совет ва Америка мутахассислари космик кемаларни бир-бирига яқинлаштириш ва стиковка қилишнинг биргаликдаги воситаларини вужудга келтириш ва «Аполлон» — «Союз» экспериментал парвозини (ЭПАС) тайёрлаш юзасидан катта ишлар қилдилар.

Экспериментал парвоз вақтида «Союз» ва «Аполлон» кемалари бортида қилинадиган биргаликдаги илмий тажрибалар тўғрисида совет томонидан ЭПАС илмий программасининг раҳбари, СССР Фанлар академияси космик тадқиқотлар институти директорининг ўринбосари, техника фанлари доктори Ю. К. ХОДАРЕВ қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди.

«Союз» ва «Аполлон» космик кемалари бортида илмий экспериментлар программаси мустақил равишда ва биргаликда тадқиқотлар ўтказишни назарда тутади. 1973 йил март ва июль ойларида бўлган учрашувлар чоғида Совет ва Америка мутахассислари томонидан **бешта биргаликдаги илмий эксперимент** маъқулланган эди.

Улардан бири **«Ультрабинафша ютилиши»** деб аталган бўлиб, американлик олимлар томонидан таклиф қилинган эди. Бу тажрибани ўтказиш методикасини ишлаб чиқишда СССР Фанлар академияси Космик тадқиқотлар институтидаги совет олимлари иштирок этдилар.

Экспериментни ўтказиш орбитада мураккаб манёврлар қилишни талаб этади. У кемалар бир-биридан бутунлай ажралгандан сўнг бошланади.

Иккинчи эксперимент — **«Сунъий равишда қуёш тутилиши»** СССР Фанлар академияси Ер магнетизми, ионосфераси ва радио тўлқинлар тарқалиши институтидаги совет олимлари томонидан таклиф қилинган.

«Сунъий равишда қуёш тутилиши» эксперименти инсон томонидан планлаштирилган биринчи Қуёш тутилишидир. Доира шаклидаги кесимли «Аполлон» космик кемаси Ой ролини ўз зиммасига олади, «Союз» бортидан эса, Қуёш тутилиши суратга олиб турилади. Бу экспериментда кемалар ҳаракатининг аниқ расчёти ва маневрларни амалга ошираётган экипажларнинг келишиб ҳаракат қилиши жуда катта аҳамиятга эга.

Қуёш тожини кузатишдан ташқари «Қуёш тутилиши» экспериментига «Аполлон» кемаси атрофида «атмосфера»ни суратга олиш вазифаси ҳам киради.

Америкалик олимлар вазнсизликнинг ҳар хил материалларнинг эриши ва кристаллашуви жараёнига таъсирини тадқиқ қилишни ҳам таклиф этдилар. Бу иш **«Универсал печь»** деб аталади. Эксперимент илмий программасининг совет қисми СССР Фанлар академияси металлургия институтида ишлаб чиқилган.

«Универсаль печь» экспериментини муваффақиятли ўтказиш, космик бўшлиқда орбитал космик станция-заводлар қўлланиб, келажакда монокристаллар ишлаб чиқаришга замин ҳозирлашга ёрдам беради. Ана шу схема билан дастлабки материаллар Ерда тайёрланиб, сўнг космосга олиб чиқилади. Технологик процесс... тугагандан сўнг тайёр буюмлар ерга туширилади.

Совет олимларининг тавсиясига биноан «Зона ҳосил қилувчи замбуруғчалар» эксперименти қабул қилинди. Бу эксперимент ер атрофидаги космик парвоз факторлар йиғиндиси (вазнсизлик, ортиқча юкланиш, космик нурланиш)нинг асосий биологик ритмларга таъсирини ўрганишни ўз олдига мақсад қилиб қўяди.

Совет ва Америка олимлари томонидан таклиф қилинган бешинчи биргаликдаги эксперимент **«Микроб алмашиш»** деб аталади. Бу тадқиқот натижаларига кўра, олимлар космонавтларнинг «Союз» кемасидан «Аполлон»га ва «Аполлон»дан «Союз»га ўтиш вақтидаги алоқасида табиий микроорганизмлар алмашинувининг характерини баҳолайди. Олинган маълумотлар узоқ давом этадиган космик парвозда одамлар касалланишининг олдини олиш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқишда фойдаланилади.

Саноқли соатлар қолди... Яна бир неча дақиқалардан сўнг «Союз — Аполлон» космик кемалари фазога парвоз қиладилар. Сиз кўриб турган бу расм американлик рассом Берт Уинтроп қаламига мансуб. (Чапдан ўнгга) Америка космик кемасининг экипаж аъзолари — астронавтлар — Ванс Д. Бранд (юқорида), Доналд К. Слейтон ва Томас П. Стаффорд, ўнгда — «Союз» кемаси экипажи аъзолари — космонавтлар Валерий Кубасов ва Алексей Леонов.

ТАСС фотохроникаси.

ОРБИТАДА 50 КУН

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 13 июль. (ТАСС). «Салют-4» орбитал илмий станциясининг иккинчи экипажи космосда 50 кундан бери учиб юрибди.

Петр Климук билан Виталий Севастьяновнинг навбатдаги иш куни 13 июль Москва вақти билан соат 10 да тугади.

Орбитал Қуёш телескопи ёрдамида космонавтлар Қуёш гардишининг шарқий ва ғарбий қисмларидаги икки актив соҳани тадқиқ қилдилар. Иш жараёнида шу соҳаларнинг бир неча ўн спектрограммалари олинди.

Шу билан «Салют-4» станцияси иккинчи экспедициясининг иш программасига мувофиқ Қуёшни тадқиқ этиш ишлари ниҳоясига етказилди.

Экипажнинг иккала аъзоси ўзини яхши ҳис этмоқда. Станциянинг борт системалари ва илмий аппаратлари нормал ишлаб турибди.

ТАСС АХБОРОТИ

«МЕТЕОР-2» ПАРВОЗДА

Ернинг сунъий йўлдошларидан фойдаланган ҳолда метеорология системасини янада ривожлантириш программасига мувофиқ 1975 йил 11 июль куни Совет Иттифоқида мукаммаллаштирилган борт аппарати бўлган «Метеор-2» янги метеорология йўлдоши учирилди. Бу борт аппарати метеорология маълумотларини ва Ер атрофи космик фазосидаги кириб борувчи нурланишлар оқими тўғрисидаги маълумотларни олиш учун мўлжаллангандир.

«Метеор-2» йўлдоши параметрлари қуйидагича бўлган орбитага чиқарилди:

— Бошланғич айланиш даври —102,5 минут;

— Ер юзасидан энг узоқ масофаси (апогейида) — 903 километр;

— Ер юзасидан энг кам масофаси перигейида — 872 километр;

— Орбитанинг оғиши — 81,3 градус.

Йўлдош бортига қуйидагилар ўрнатилган:

Спектрнинг кўринадиган участкасида ишлайдиган экспериментал оптик-механик телевизион аппаратлар бўлиб, бу аппаратлар мустақил қабул қилиш пунктларида бевосита узатиш режимида 137,3 мегагерц частотадаги радиолиния бўйича булутлар ва Ер юзаси тасвирларини олиш учун мўлжаллангандир;

Спектрнинг инфрақизил участкасида ишлайдиган экспериментал оптик-механик телевизион аппаратлар;

Ер атрофи космик фазосига кириб борувчи нурланишлар оқимини узлуксиз кузатиб туриш учун мўлжалланган радиометрик аппаратлар комплекси.

Илмий аппаратлардан ташқари йўлдошда йўлдошнинг Ерга мўлжал олишини таъминловчи аниқ электромеханик уч ўқли система; Қуёш батареяларини мустақил равишда Қуёшга тўғрилаб турувчи электр таъминот системаси; Йўлдошнинг хизмат системалари иши тўғрисидаги маълумотларни Ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система; Орбита параметрларини аниқ ўлчайдиган радиосистема; Илмий аппаратлардан олинаётган маълумотларни Ерга юбориб турувчи радиокомплекси бор.

«Метеор-2» йўлдошига ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди.

Команда бериш-ўлчаш комплекси йўлдошни бошқариб турибди. «Метеор-2» Ер сунъий йўлдошидан олинувчи маълумотлар ишлаш ва фойдаланиш учун СССР Гидрометеорология марказига ҳамда атроф муҳитни ва Ернинг табиий ресурсларини ўрганувчи давлат илмий-тадқиқот Марказига келади.

Рационализаторлар сафи кенгаймоқда

Социалистик ишлаб чиқаришнинг ривожланишини тезлаштиришда ва унинг самарадорлигини оширишда фан-техника тараққиётининг роли жуда катта. Бу тараққиёт ишлаб чиқаришда тилга олинмаган ва ҳали кўрилмаган янгиликларни вужудга келтиради, хом ашё, материаллар ва энергияни тежашни яхшилайди.

Қорақалпоғистон Автоном Республикасида ҳар йили рационализаторлар ва ихтирочилар ҳаракатида 1250—1350 киши қатнашмоқда. Уларнинг новаторлик изланишлари натижасида тўққизинчи беш йилликнинг тўрт йилида 4650 рационализаторлик таклифлари жорий қилинди ва улардан 5 миллион 245 минг сўм фойда олинди.

Шу кунларда автоном республикада тежамкорлик бўйича рационализаторларнинг социалистик мусобақаси ташкил қилинган. «Йилнинг энг яхши рационализатори», «Йилнинг энг яхши рационализаторлар коллективи» деган мукофотлар таъсис этилди. Бу номлар социалистик мусобақада ғолиб чиққан рационализаторларга ва коллективларга берилади.

Тахиатошдаги ремонт-механика заводидан Е. Самарцев, В. Пак, Ўзбекистон ССР 40 йиллиги номли Тахиатош ГРЭСидан А. Климов, П. Серикбоев, Беруний районидаги 7-автобазадан Р. Жуманиёзов, Қўнғирот пахта тозалаш заводидан М. Маслов, К. Урзумовлар илғор рационализаторлар сафидан ўрин олиб келишмоқда. Уларнинг ишлаб чиқаришга жорий этилган рационализаторлик таклифлари меҳнат унумдорлигини ўстиришга ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга ёрдам бермоқда.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

Қишлоқларда кўплаб пишиқ ва сифатли бинолар қуриш кўп жиҳатдан ғишт заводларининг ҳолатига боғлиқ. Буни яхши тушунган область колхозлараро қурилиш трестига қарашли Уйчи районидаги 2-ғишт заводи коллективи шу кунларда фидокорона меҳнат қилаётир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVIII пленумининг «Тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли бажариш ва КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун республика қурувчилари ўртасида социалистик мусобақани авж олдириш соҳасида Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида»ги қароридан руҳланган корхона ишчи-хизматчилари зафар устига зафар қучмоқдалар. Қурувчилар шу йилнинг фақат олти ойи ичида улардан пландаги 6 миллион ўрнига 7,5 миллион дона пишиқ ғишт олдилар.

Заводда иқтисод ва тежамкорликка ҳам катта эътибор бериляпти. Шу ярим йилнинг ўзида 50 тонна кўмир, 5 минг киловатт-соат электр энергияси ,2,5 тонна ёқилғи ва мойлаш материаллари тежаб қолинганки, бу, корхона коллективининг тинимсиз изланаётганидан дарак беради.

Қ. ТЎРАЕВ,
қурувчи.

КАСБ ЧЎҚҚИЛАРИ

«СОЮЗ-19» КЕМАСИНИНГ ЭКИПАЖИ ТЎҒРИСИДА

Ҳар касбнинг ўз чўққиси бўлади. Баъзи бировлар бутун умр бўйи шу чўққига интилади, фақат йўлнинг охиридагина мақсад сари жуда секин ҳаракат қилганлигини тушуниб қолади. Бошқа бировлар мақсад сари илдам боради, бир сафар шу чўққига кўтарилиб олгач, умр бўйи шу маррада мустаҳкамланиб қолишга ёки яна баландроқ кўтарилишга интилади. Космонавтика ҳам ердаги касблардан бўлиб, унинг чўққиларини мақсадгача бўлган масофани аниқ биладиган, кун сайин, соат сайин ҳал қилувчи парвозга шай бўлиб турган кишиларгина забт этадилар.

Алексей Леонов билан Валерий Кубасов биринчи халқаро космик экспедиция составига тайинлангунларига қадар космонавт сифатида шу касбнинг чўққиларидан бирини ишғол қилишган эди. Шуларнинг бири бу чўққига 1965 йил мартида кўтарилиб, инсон биринчи марта очиқ космик фазога чиққанлигини бутун дунёга маълум қилган эди. Иккинчиси эса «Союз-6» кемаси ичида вазнсизлик ҳолатида металларни пайванд қиладиган «Вулкан» қурилмасини космосда синаб кўриб, биринчи космик металлург бўлиб қолганди.

Уларнинг ҳар иккови янги ва бу қадар ғайри оддий парвозга танлаб олинганлигига қандай қаради? Ўн тўққизинчи «Союз» экипажини тавсифлашга киришишдан аввал шу саволга берилган жавобни эслатиб ўтмоқчимиз.

— Мен «Союз» кемасининг командири қилиб тайинланганлигим тўғрисидаги хабарни эшитиб аввал ўнғайсизландим, деди Алексей Леонов. — Ушанда: масалан, отряддаги ўртоғим Валерий Биковскийдан менинг қаерим яхши? Мандат комиссиясига ариза берсаммикан, деб ўйладим.

— Бу хабарни эшитишим билан мен ўзимга ҳаддан ташқари катта аванс берилганлигини тушундим, — дейди Валерий Кубасов. — Бу авансга фақат жавобим битта бўлиши мумкин — умримнинг ҳар куни, ҳар соатини ишониб топширилган ишга бағишлайвераман.

Ҳа, камтаринлик — ўз шахсига ортиқча баҳо беришга йўл қўймайдиган ва ўртоғининг бахтига кўпроқ қувонтирадиган бунёдкорона фазилат.

Валерий Кубасовнинг айтишича, Совет—Америка парвозига тайёргарлик давомида инглизча гапиришга жуда қийналганлигидан бўлса керак, ўз дублёри — иккинчи экипажнинг борт инженери Николай Рукавишников билан суҳбатда бу ишни давом эттиришдан наф чиқишига шубҳаланаётганлигини айтган эди. Звездний шаҳарчасида Николай Рукавишников зуллисонайн ҳисобланади «Ролларимизни алмаштириб олмаймизми?» — деб таклиф қилди Валерий. Бунга жавоб бериш ўрнига Рукавишников бир варақ қоғоз олиб «студент Валерий Кубасов» билан қўшимча машғулотлар ўтказиш графигини туза бошлади. Бу воқеа Рукавишниковнинг «Союз 16» кемасида синаш мақсадида учишига тайёргарлик қизғин бораётган пайтда содир бўлган эди.

«Сизларнинг йигитларингиз жуда ёқимтой. Улар билан хушим жуда чиқишиб қолди», — деди «Аполлон» командири бригада генерали Томас Стаффорд Звездний шаҳарчасига биргаликда машқ қилиш учун келганида. У ҳам «чет тилни ўрганишга киришган» бўлганлиги учун русча сўзларни бурро қилиб гапира бошлаганлигини кўрсатишга киришар эди.

Космонавтлик касби. Бу касб ўн беш йил муқаддам, Юрий Гагарин космонавтларнинг биринчи отрядларидаги ўртоқлари билан бирга юлдузлар жадвали ва ракета техникаси асосларини ўрганишга киришиб, бошқариш системасининг сир-асрорларини ва тирик организмнинг вазнсизлик шароитида яшаш механизмини ўрганаётган кунларда вужудга келди. Инсоният коинотга қилинадиган биринчи командировкалар учун энг эпчил, энг довюрак, энг ёқимтой йигитларни танлаб олди.

Космонавтлик касбининг нимаси ёқади сизга?

— Бу касб менга ёқишининг сабаби шуки, унда билимнинг чеки йўқ, нуқул олға томон ҳаракат қилинади, — деб жавоб беради Леонов. У космонавтлик касбини «чексизлик билан олишув» деб атайди.

Космонавтика инсондан қомусий билимларни талаб қилади, аммо бу — билимнинг шунчаки арифметик йиғиндиси эмас. Балки универсал қуролни билдиради, деб гапиришни яхши кўради у. Шу қурол ёрдамида инсон дилига эришиб бўлмайдиган нарсаларга эришишга ишонч бахш этиш мумкин бўлади. Аммо ҳар қандай қуролни чархламоқ керак. Совет ва Америка космонавтлари космосга учиш вақтида олган ғоят кўп ғайри оддий фактлар ва тасаввурлар ёрдамида Леонов ўзининг касб қуролни чархлайди. Яна шуниси борки, Леонов ишдаги асосий мақсадини яхшироқ кўриш ва сезиш учун ўз касбидан устун тура билиш, ўзига четдан қараб баҳо бериш маҳоратини ўрганади. У космосга бўлган шахсий муносабатини ифодалаш иштиёқида рассом Андрей Соколов билан ижодий алоқа ўрнатган. Дунёдаги кўпгина рассомлар уни «Коинотнинг биринчи сураткаши» деб тан олдилар, унинг реалистик ифода услубини фантастик бўёқлар ва фикрларнинг бой йиғиндиси билан қўша олиш маҳоратини таъкидламоқдалар.

Илмий изланишлар йўли космонавтни ижодиётнинг бошқа соҳаси намояндаси — врач олим В. И. Лебедев ҳузурига етаклади. Улар биргаликда инсон психологияси ва физиологиясига, табиёт фалсафасига оид том-том асарларнинг мағзини чақишди. Улар биргаликда яратган «Космосда макон ва замон ҳиссиёти» китоби яқинда нашрдан чиқади. Мутахассислар бу китобни ҳозирги замон табиёт фалсафасига оид ноёб асарларнинг бири, деб баҳоладилар.

— Космонавтика кўпгина аниқ фанларнинг «чўққиларини» ўзига қамраб олди. Бу ўта аниқ фанга хизмат қилиш инсонга беҳад қувонч бахш этади, — дейди Валерий Кубасов ўз касби ҳақида гапирганда.

У ишга бутун вужуди билан берилиб кетган. «Биз учун космонавтика шунчаки касб-кор эмас,— дейди у. — Космонавтика даргоҳида эҳтирос нашъасини суриш ҳам, дард чекиш ҳам содир бўлади. Унда инсон ўз ғалабалари гаштини ҳам суради, кутилмаган ҳодисалар билан тинимсиз курашдаги мағлубиятлар аламини ҳам тортади». Москва авиация институтини тамомлаб чиққан Кубасов конструкторлик бюросида ишлай бошлаганида инженерлик вазифасини мукаммал аниқлаб олиш ва унинг ҳал этишнинг энг самарали усулларини топиш қобилиятини намойиш этиб, ўртоқларининг эътиборини ўзига тортган эди. «Ишонмасанг қувиб ўтма, ишонсанг иммилламай отга қамчи бос», деган матални яхши кўради у. Шундай «қамчи босиш» ўртасидаги танаффусларда ҳам тиним билмайдиганлардан у.

Совет ва Америка космонавтларининг Звездний шаҳарчасидаги сўнгги машқларидан бирида журналистлар «Союз» ва «Аполлон» экипажлари ўртасида қисқача савол-жавоб ўтказишди. «Биргаликда учишдан сизнинг умидингиз қандай?» деган саволга Алексей Леонов шундай жавоб қайтарди:

— Бўлажак эксперимент аъзоларининг кўпчилиги космосга чиқиб тушишган. Уларнинг ҳар бири Ер манзарасининг космик кема иллюминаторидан кўриниши — учишдан олинадиган энг ажойиб таассурот, деб ҳисоблайди. Бизнинг яшил планетамиз олисдан гўзал кўриниб, шоирона ҳис-туйғуларни уйғотади. Ўйлайманки, биз Америка космонавтлари билан орбитада учрашганимизда космосда биринчи бор қўл олишиб кўришибгина қолмай, шу билан бирга Ер планетасини авайлаб сақлаш, унинг равнақи йўлида биргалашиб меҳнат қилиш ваъдасини ҳам берамиз.

Валерий Кубасов инженер сифатида дунёнинг икки етакчи космик давлати программаларини бир-бири билан мувофиқлаштириш мумкинлигини исботлаш — учишнинг бош вазифаси, деб ҳисоблайди. «Союз—Аполлон» парвози, дейди у, дунёдаги кескинлик юмшай бошлаган ва халқларнинг ҳамкорликка бўлган хоҳиш иродаси мустаҳкамланган ҳозирги замоннинг руҳига жуда яхши мос келади.

3 июль куни Леонов билан Кубасов космодромга учиб кетаётган пайтда «Союз-19» экипажи аъзоларининг яна бир фазилати намоён бўлди. Уларнинг ҳар иккови ҳаётни жуда севадиган, ғайрат ва эпчиллик билан, ҳазил мутойиба билан ишлай оладиган кишилар. Шу куни Алексей Леонов ғоят хушчақчақ эди. Шунда биз ундан: сиз Совет — Америка парвозига тайёргарликнинг кўп ойлик программаси охирига катта нуқта қўйдингиз, деб ҳисобласак бўладими?, деб сўрадик. Леонов ўзига хос тўғри сўзлик билан: агар бу фақат вергуль бўлганида мен стартни кечиктиришларини илтимос қилган бўлар эдим, деди у.

— Сиз орбитада қўл олишиб кўришадиган пайтда Томас Стаффордга нима демоқчисиз?

— Ҳозирча бу сир. Шуни айта оламанки, бизнинг космосдаги биринчи кўришишимиз ғоят дўстона учрашув бўлади.

Л. МАРКЕЛОВА,
Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС мухбирлари.

САН-ТОМЕ ВА ПРИНСИПИ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ЖАНОБ ПИНТО ДА КОСТА ҲАЗРАТ ОЛИЙЛАРИГА

Сизнинг мамлакатингиз мустақил деб эълон қилинганлиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми, совет халқи номидан ва шахсан ўз номимдан сизга ҳамда Сан-Томе ва Принсипи халқига самимий табрикларимизни йўллайман.

Совет Иттифоқи ҳуқуқий тенглик ва барча халқлар ўртасида дўстликдан иборат ўзгармас сиёсатига амал қилиб, шунингдек халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш принципларини қўллаиб Сан-Томе ва Принсипи демократик республикасини суверен давлат сифатида тан олганлигини ҳамда у билан дипломатик муносабатлар ўрнатишга тайёр эканлигини билдиради.

Янги давлатда юксак лавозимга сайланишингиз билан сизни табриклайман ва Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Сан-Томе ва Принсипи ўртасидаги дўстона муносабатлар ҳар икки мамлакатимиз халқлари манфаатлари йўлида, тинчлик, демократия ва социал тараққиёт йўлида муваффақиятли суратда ривожланиб, кучайиб боради, деб умид билдираман.

Н. ПОДГОРНЫЙ.

ФРАНЦИЯЛИК МЕҲМОН

Франция Коммунистик партияси Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат Жак Шамбаз 14 июлда Тошкентга келди.

Меҳмон республика пойтахтига келган куниёқ Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини, шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини, янги қурилишларини, Давлат санъат музейини бориб кўрди, Ўзбекистон ССР Маданият министрлигида бўлди.

Жак Шамбаз Ўзбекистоннинг бир қанча шаҳарларига боради.

(ЎзТАГ).

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА | *МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРАМИЗ*

МУСОБАҚА — МИЛЛИОНЛАР ИЖОДИ

"Совет Ўзбекистони"

ИЮЛЬ 1975 ЙИЛ № 6 (18)

ИҚТИСОД ВА ТЕЖАМКОРЛИК — СОЦИАЛИСТИК ХУЖАЛИК ЮРИТИШНИНГ ТАРКИБИЙ БЕЛГИСИДИР. МАТЕРИАЛ, ПУЛ, ТАБИИЙ РЕСУРСЛАРИМИЗДАН, ҲАР БИР МЕҲНАТЧИНИНГ ИШ ВАҚТИДАН ОМИЛКОРЛИК БИЛАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШ ЖУДА МУҲИМ... ЭНДИЛИКДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН МАҲСУЛОТГА МАТЕРИАЛ САРФИНИ АТИГИ БИР ПРОЦЕНТ КАМАЙТИРИШ МИЛЛИЙ ДАРОМАДНИ ҚУШИМЧА РАВИШДА ДЕЯРЛИ ТУРТ МИЛЛИАРД СУМ КУПАЙТИРИШ ДЕГАН МАЪНОНИ БИЛДИРАДИ.

(КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПАРТИЯГА, СОВЕТ ХАЛҚИГА МУРОЖААТИДАН).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVIII пленуми қарорларини амалга оширайлик

БИНОКОРЛАР БУРЧИ

ТЎҚҚИЗИНЧИ беш йилликнинг якунловчи йили биринчи ярми якунларини атрофлича таҳлил қилиш шуни кўрсатадики, бинокорлар олдида йилнинг иккинчи ярмида кечиктириб бўлмас вазифалар турибди. Бу вазифалар нималардан иборат эканлиги Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVIII пленумида кенг муҳокама қилиниб, муваффақиятларни мустаҳкамлаш ҳамда йўл қўйилган камчиликларни тугатиш йўллари белгилаб берилди. Пленум тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли бажариш ва КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун республика қурувчилари ўртасида социалистик мусобақани янада авж олдириш зарурлигини таъкидлади.

Беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида республика қурилиш-монтаж ташкилотлари 17 миллиард сўмга яқин, яъни саккизинчи беш йилликда ўзлаштирганига нисбатан 23 процент кўп капитал маблағ ўзлаштирдилар. Якунловчи йилнинг биринчи ярмида Тўхтағул ГЭСидан то Андижон шаҳригача бўлган оралиқда 500 киловольт кучланишли электр узатиш линияси, Оҳангарон ун комбинатида элеватор, иккита чорвачилик комплекси ишга туширилди. 25 минг гектар янги ер ўзлаштирилди. 894 минг квадрат метр уй-жой, 12,3 минг ўринли мактаблар, 3340 ўринли боғча-ясли бинолари ва бошқа янги объектлар фойдаланишга топширилди. Ўтган 6 ойда 1974 йилнинг шу давридагига қараганда 17 процент кўп асосий фондлар ишга туширилди, 7 процент ортиқ капитал маблағ ўзлаштирилди ва 5 процент зиёд қурилиш-монтаж ишлари адо этилди.

Хўш, республика қурилиш-монтаж ташкилотларининг бу муваффақиятига Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги ташкилотлари қандай ҳисса қўшдилар? Дарҳақиқат, Қурилиш министрлиги ташкилотлари олинган мажбуриятларни бажариш учун астойдил ҳаракат қилиб, катта ютуқларни қўлга киритдилар. Пудрат ишлари плани зиёда қилиб адо этилди. Министрлик бўйича бош пудрат ишлари плани 100,4 процент бажарилди. Яъни, олти ой мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 3,7 миллион сўмлик кўп пудрат ишлари адо этилди. Министрликка қарашли ташкилотлар ўз кучлари билан бажариладиган ишлар ҳажмини ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 2,8 процент кўпайтиришга эришдилар.

Уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилишига катта аҳамият берилди. Министрлик бўйича аввал планлаштирилган 290,1 минг квадрат метр ўрнига 309,7 минг квадрат метр уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Лекин уй-жой қурилиши соҳасида ҳали қилиниши лозим бўлган ишлар кўп. Агар «Алмалинсвинецстрой», «Узбекшахтострой» трестлари каби катта бинокорлик ташкилотлари ҳам топшириқларни тўла адо этганларида эди, маданий-маиший ва уй-жой қурилиши соҳасида бундан ҳам катта ютуқлар қўлга киритилган бўлур эди.

Янги объектларни фойдаланишга топшириш анча яхшиланиб бормоқда. Ўтган ойлар ичида 12 та объект ва янги қувватлар ишга туширилди. Олмалиқ кон-металлургия комбинатида янги цех муддатидан илгари фойдаланишга топширилди. Бироқ, Гулистондаги 7, Фарғонадаги 8, Наманганлаги 10, Бекободдаги 16, Урганчдаги 167-қурилиш трестлари объектларни ишга тушириш юзасидан белгиланган топшириқларни бажармадилар. Ана шулар сабаб бўлиб, министрлик бўйича 2,8 миллион сўмлик кам иш бажарилди. Министрлик ихтиёридаги баъзи коллективлар планни бажарган бўлсалар ҳам зиммага олинган социалистик мажбуриятларни адо этмадилар. «Главташкентстрой» бинокорлик ташкилотлари ўқув юртлари биноларини қуришда орқада қолмоқда. Сергелидаги ғўзапоядан қурилишбоп материаллар тайёрлаш заводи, Тошкентдаги «Хлопкоприбор» заводи, Қўқондаги ёғ-мой комбинати сингари объектлар белгиланган муддатда ишга туширилмай қолди.

Қурилиш министрлиги ташкилотлари объектларни ишга тушириш муддатларини қисқартириш юзасидан жиддий чора-тадбирлар кўришлари зарур. Акс ҳолда маданий-маиший объектлар қурилиши соҳасидаги қолоқликни бартараф қилиб бўлмайди. Министрлик қурилиш ташкилотлари мактабларни қуриб фойдаланишга топшириш ярим йиллик планини 96 процент бажарди. Мактабгача болалар муассасалари қурилиши 68 процентда қолиб кетди. Шифохоналар ва поликлиникалар қурилиши плани 86 процент, ҳунар-техника билим юртлари қурилиши плани 72 процентни ташкил этди. Вазифа меҳнат, материал ва техника ресурсларини марказлаштирилган тартибда сафарбар қилиш йўли билан ишга тушириладиган объектларда ишни кучайтиришдан, ўтган ярим йилда фойдаланишга топширилмай қолган объектларни жуда қисқа муддатларда ишга туширишдан иборат.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми таъкидлаганидек, партия комитетларининг эътиборини химия, енгил ва озиқ-овқат саноати тармоқлари корхоналари, ҳунар-техника билим юртлари, болалар ва даволаш муассасалари қурилиши устидан контролликни кучайтириш зарурлигига қаратиш керак. Шу объектлар қурилишидаги қолоқликни тугатиш ҳамда ишга тушириладиган қувватлар ва объектларнинг 1975 йил учун белгилаб қўйилган муддатларда сўзсиз битказилишини таъминлаш учун хўжалик раҳбарларига нисбатан талабчанлик оширилсин.

ЗАРБДОРЛАРНИ ТАНИШТИРАМИЗ

Зуҳра Тўйчиеванинг «Чирчиксельмаш» заводига қадам қўйганига кўп бўлгани йўқ. Ана шу давр ичида у корхона ишчиларининг пешқадамлари қаторидан ўрин олиш шарафига муяссар бўлди. Заводда ишлаб чиқарилаётган ва пахтакор колхоз-совхозларга пешма-пеш жўнатилаётган қишлоқ хўжалик машиналарида унинг ҳиссаси бор.

Ўзига топширилган ишни вақтида ва сифатли бажариш Зуҳранинг доимий шиори бўлиб қолган. Айни кунларда корхонанинг 25-цехида тенгдошлари билан беллашиб, матонатли меҳнат қилаётган З. Тўйчиева КПСС XXV съездига муносиб совғалар билан боришга сўз берган. Мардона меҳнат қилиши натижасида беш йиллик маррасини бажариш арафасида турибди. Тайёрлаётган маҳсулотлари ҳамиша юқори сифатли. Кунлик топшириқларни 130—140 процентдан кам бажармаяпти. Суратда: корхона ёшларининг пешқадами З. Тўйчиева.

А. Тўраев фотоси.

ХУШХАБАРЛАР

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Каттақўрғон ун комбинати коллективи маҳсулот реализация қилиш беш йиллик план-топшириқларини барвақт адо этди. Корхона ишчи-хизматчилари йил охирига қадар пландан ташқари яна 3 миллион 945 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишга сўз бердилар.

Ҳ. МИРСУЛТОНОВА.

КОНЧИЛАР ЗАФАРИ

Ғозғон кон бошқармасига қарашли Нурота мармар кони ишчилари якунловчи йилда 24 минг тонна тош майдалаб бериш мажбуриятини олишган. Кончилар олти ойлик план-топшириқларини барвақт ортиғи билан адо этдилар. Ҳ. Сафаров, У. Рустамов, А. Муллаев сингари ишчилар мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

М. РАҲМАТОВ.

КОРХОНА КЕНГАЙМОҚДА

Хўжайлидаги гўшт комбинатининг колбаса цехи реконструкция қилинмоқда. «Ресмежколхозстрой» тресте коллективи қурилиш ишларини тобора жадаллаштиряпти. Цех тўла қувват билан ишга тушгач, кунига 15-20 тоннагача маҳсулот тайёрлайдиган бўлади.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Узбекистони» мухбири.

БАМГА ЖЎНАБ КЕТИШДИ

Андижон пахтачилик институтининг 50 нафар студент — ёшлари асримизнинг жасорат майдони — Байкал-Амур магистрали қурилишида қатнашмоқ учун Амур областининг Шимаковский районига жўнаб кетдилар. Улар ёзги меҳнат семестри давомида магистрал бунёдкорларига кўмаклашишади.

Н. ИНОҚОВ,
«Совет Узбекистони»нинг штатсиз мухбири.

ЯНГИ УЙ-ЖОЙЛАР

Наманганлаги Тўқимачилар шаҳарчаси жамоли кун сайин чирой очмоқда. Уй-жой қурилиши бошқармасининг қўли гул бинокорлари йил бошидан буён саккизта 44 хонали уйни фойдаланишга топширдилар. Бинокорлар КПСС XXV съезди шарафига йил охирига қадар яна 7 та тўрт қаватли уй қуришади.

Т. СУЛАЙМОНОВ,
«Совет Узбекистони»нинг штатсиз мухбири.

ИШЧИ МАКТУБЛАРИ

ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИ АСОСИДА

Жонажон Коммунистик партиямизнинг XXIV съезди тўққизинчи беш йилликка старт берган эди. Шундан бери тўрт ярим йил вақт ўтди. Мен тўққизинчи беш йилликда кўзда тутилган асосий мақсад — совет кишиларининг моддий ва маданий турмуш даражасини ошириш вазифасини бажаришга қўшаётган ҳиссамдан фахрланмоқдаман.

Тўққизинчи беш йиллик топшириғини 1973 йил октябрь ойида бажаргандим. Кўп йиллик иш тажрибам, илғор силлиқловчи токарлар усулларини ўрганишим ва шу асосда иш жойида меҳнатни ташкил этишни доим такомиллаштириб боришим туфайли шундай муваффақиятга эришдим. Республикамиз тўққиз илғор ишчисининг ватанпарварлик ташаббуси менда ҳам икки беш йилликни бир беш йилликда адо этиш мақсадини туғдирди. Ички резервларни қидира бошладим. Резьба очувчи, токарлик ва бошқа станокларда ишлашни ўрганиб олдим. Қўшимча касбларни ўрганиш менга меҳнат унумдорлигини ошириш имконини берди. Натижада шу йил май ойидаёқ иккинчи беш йиллик нормасини бажарганлигим ҳақида рапорт бердим.

Шу кунларда КПССнинг бўлажак XXV съезди шарафига янада ғайрат билан ишламоқдаман.

И. ТЕЛЕГИН,
«Чирчиксельмаш» заводининг силлиқловчи токари.

СИФАТ УЧУН КУРАШ ЙЎЛИДАН

Мана, улкан беш йилликнинг салмоқли тўрт ярим йили ҳам ортда қолди. Бу йиллар мамлакатимиз меҳнаткашлари қатори бизнинг ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинатимиз ишчилари ҳаётида ҳам ғоят қутлуғ ва зафарли бўлди. Корхонамиз коллективи беш йилликнинг ўтган даври мобайнида партиямиз қарорларини оғишмай амалга ошира бориб, меҳнат унумдорлигини ўстириш, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш ва айниқса, сифатини яхшилаш борасида дуруст натижаларга эришди.

Маҳсулот сифатини яхшилаш, уларнинг айрим турларини Иттифоқ миқёсидаги энг яхши намуналарига айлантириш узоқ вақтгача комбинатимиз коллективи олдидаги асосий муаммо бўлиб келди. Чунки маҳсулот сифатининг атиги бир процентга яхшиланиши корхонамиз учун йилига 20 минг сўм қўшимча фойда келтиришини яхши билардик. Шунинг учун ҳам ҳар бир ишчи ва хизматчи бу ишга жиддий киришди. Натижада биринчи нав ип ва пайпоқ маҳсулотларини тайёрлаш топшириқларини мунтазам равишда ошириб бажарадиган бўлдик.

Комбинатимизда фақат аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашаётган тўқув цехи ишчиларини ҳамма ҳурмат-эҳтиром билан тилга олади. Бунинг боиси бор, албатта. Тўқувчилар ўтган йили ўзлари тайёрлаётган маҳсулотларнинг икки турига, шу ярим йилликда эса тўрт турига давлат Сифат белгисини олишга муяссар бўлдилар.

Д. ЗОҲИДОВА,
Қўқон ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинатининг инженер-экономисти.

ТАШАББУС ИЗИДАН

ТРАНСПОРТЧИЛАР ҲАМКОРЛИГИ

ТЕРМИЗ ДАРЁ, ТЕМИР ЙЎЛ, АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТЧИЛАРИ ТАЖРИБАСИДАН

Эсингизда бўлса, шу йил бошида КПСС Марказий Комитети томонидан маъқулланган Қора денгиз пароходчилиги, Одесса — Кишинев темир йўли ва Одесса юк автомобиль транспорти область ишлаб чиқариш бошқармаси коллективларининг ҳамкорликдаги 1975 йил социалистик мажбуриятлари матбуотда эълон қилинган эди. Улар қабул қилган юксак мажбуриятлар ўшанда бизни — Термиз дарё, темир йўл ва автомобиль транспорти коллективларини ҳам янги марраларга чорлади. Кўп ўтмай коллективларимиз ўртасида 1975 йил планларини ва тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан биргаликда социалистик мажбуриятлар қабул қилдик. Унда меҳнат ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, темир йўл ва дарё порти ишини координациялашни янада яхшилаш негизида халқ хўжалигининг юк ташиш соҳасидаги эҳтиёжларини тўлароқ қондиришни таъминлаш ва транспорт чиқимларини қисқартириш мажбуриятларини олдик.

Якунловчи йилимизнинг ярми ўтди. Қабул қилган мажбуриятларимиз асосида анчагина ишларни амалга ошириб қўйдик. Жумладан, юкларни тез ташиб олиш, локомотивлар, вагонлар ва кемаларнинг бекор туришини қисқартириш борасида кўпгина қўшимча резервларни ишга солдик. Айниқса, дарё порти коллективи халқ хўжалиги юкларини ташиб олиш, ортиш-тушириш ва тегишли манзилларга барвақт етказиб беришда катта ютуқларни қўлга киритди, тўққизинчи беш йиллик топшириқлари шу йил 21 апрелдаёқ ошириб адо этилди. Экспорт, импорт ва транзит юкларни қайта ишлаш, ташиш ҳамда омбор ишларини жадаллаштириш билан бир миллион 250 минг сўмлик иш бажарилди. Бу, пландагидан анча ортиқдир.

Дарёчилар КПСС XXV съезди шарафига ўз устларига оширилган социалистик мажбуриятлар олдилар. Улар шу йил охиригача транспорт воситаларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш соҳасидаги ташаббусга янада муҳим аҳамият бериб, беш йиллик планда белгиланганига нисбатан 125 минг тонналик кўп юк ишлари бажаришга, меҳнат унумдорлигини тобора кўтариб, ҳаракатдаги составлардан рационал фойдаланишга аҳд қилдилар.

«Ашхобод» теплоходи экипажи аъзолари ҳозирги кунда 1976 йилнинг декабрь ойи ҳисобига ишлаяптилар. Қўчқор Олтибоев, Фёдор Носов ўртоқлар капитан бўлган «Мурманск», «Тошкент» теплоходлари коллективлари ҳам план-топшириқларни бажаришда бир-бир ярим йил олдинда бормоқдалар.

Шунингдек, Юрий Гагарин, Олег Кошевой номли, «Октябрь» теплоходлари ва кўпчилик баржаларнинг экипажлари 1976 йил меҳнат календарини очганларига анча бўлди. Уларнинг барчаси юк ортиш ва тушириш ишларининг интенсивлигини ошириш, юк операциялари учун кемаларни вақтида, керагича етказиб бериш йўли билан юкларнинг камида 50 процентини бевосита кемалардан вагонларга туширишни таъминлашга эришмоқдалар.

Бизда юкларни тушириш, сақлаш, жойлаштириш, кема ва баржаларга ортиш, белгиланган жойларга ташиб бериш жараёнлари такомиллаштириляпти. Темир йўл станциясидаги юклар тўғридан-тўғри дарё портига махсус темир излар орқали вагонларда келтирилади. Чет давлатларга жўнатиладиган юклар қайта ишланишдан ўтади. Озиқ-овқат, қурилиш материаллари, саноат ускуналари кабилар кўтарма кранлар ёрдамида тўғри вагонлардан кемаларга ортилади. Бу, вақтни тежаш, вагон-кема конвейерини муваффақиятли амалга ошириш имконини беради, пландан ташқари миллион сўмлаб фойда олиш билан транспорт чиқимини бир неча баробар қисқартиради.

Сўнгги пайтларда юк ортиш ва тушириш ишларида пакет методи кенг жорий этилмоқда. Бундай улкан пакетларни махсус кранлар бир кўтаришдаёқ кема ёки баржага ортиб қўя олади.

Портда юк ортиш-тушириш ишларини бажарувчи алоҳида технология бригадалари ҳам самарали натижалар беряпти. Коммунист А. Гришченко бошлиқ комплекс механизациялашган бригада аъзолари юк ташиш жараёнларини такомиллаштириш ҳамда меҳнатни илмий ташкил этишни жорий қилиш ҳисобига беш йиллик планларини 1974 йил 15 октябрда бажарган эдилар. Улар ҳозир транспорт воситаларидан ва юк ортиш техникасидан фойдаланишни ҳам тобора яхшилаб, 1976 йилнинг июнь ойи ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Шунингдек, коммунист Чори Ҳайдаров бошлиқ бригада аъзолари беш йиллик планларини шу йил апрель ойидаёқ уддалашга муваффақ бўлишди. Кўтарма кран машинистларидан В. Меруляков, А. Азимов, авто ва электр юклагич ҳайдовчилари Е. Гусов, С. Гусов, С. Груздов, А. Сокол ўртоқлар кунлик топшириқларини 1,5-2 баравар бажаришяпти. Ҳар бригададаги 20-30 нафар ишчи камида уч-тўрт ҳунарни ўрганиб олган. Уларнинг 80-85 проценти механизаторлик гувоҳномасига эга.

Бир сўз билан айтганда, дарёчилар ҳамкорликда қабул қилинган социалистик мажбуриятларни муваффақият билан адо этмоқда. Юкларни пакетлашдан ташқари йирик контейнерларга жойлаш ва 20-30 тонна оғирликдаги юкларни ҳам бемалол кўтара оладиган кранлар ёрдамида баржаларга ортиш тадбирлари ишлаб чиқилмоқда.

Бу йил қўшни Афғонистон дарё, темир йўл ва автомобиль транспортчилари билан дўстона учрашув ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда. Учрашувда юкларни пакетлаш ҳамда халқаро универсал контейнерлар ёрдамида ортишни тезлаштириш юзасидан қатор масалалар муҳокама этилади.

Юк ортиш ва туширишни тезлаштириш мақсадида янгидан 450 метр узунликдаги майдон қурилмоқда. Унда янги бир неча омборлар барпо этилади. Уларда 380-400 куб метргача юк сақлаш имконияти туғилади. Қурилаётган 50 тонналик совутиш хонаси ва 250 тонна сабзавотга мўлжалланган омборхона яқин ўртада ишга тушади. Дарё порти ишчи-хизматчиларининг фарзандлари учун 280 ўринли болалар комбинати қурилиши ҳам жадал суръатлар билан давом этмоқда.

Ҳамкорликда қабул қилинган социалистик мажбуриятлар остига дарёчилар қатори имзо чеккан темир йўлчилар ўтган ойлар давомида қатор қувончли ютуқларнинг шоҳиди бўлдилар. Вагонларни юк ортиш-тушириш жойларига ўз вақтида етказиб бериш ҳисобига портда ва темир йўл станциясида транспорт воситаларининг бекор туриб қолиши бир неча баравар қисқартирилди. Транспорт воситаларидан самарали фойдаланиш, контейнерлар ва поддонларни кенг жорий қилиш туфайли қўшимча юк ортиш учун бугунгача юзлаб вагонлар бўшатиб берилди.

Автомобилчилар портда ва темир йўл станциясида автомобиль транспортидан кечаю кундуз фойдаланишга астойдил ҳаракат қилиб, пландан ташқари кўплаб юк ташиб беришяпти.

Партиямизнинг бўлажак XXV съезди шарафига меҳнат қилаётган Термиз дарё, темир йўл ва автомобиль транспорти меҳнаткашлари ўзаро мустаҳкам ҳамкорликда ишлайверади. Бунинг учун мусобақани авж олдираверамиз. Юк ташиш, ортиш-тушириш сифатини тобора яхшилаб борамиз. Локомотивларнинг, вагонлар, автомобиллар ва кемаларнинг бекор туриб қолишини қисқартириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, транспорт иши хавфсизлигини таъминлаш, якунловчи йил ва беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш йўлида янги резервларни топиб ишга соламиз. Шу тариқа халқ хўжалигининг транспортга бўлган талабини тўла қондириш тадбирларини кўрамиз.

А. АВЕЗОВ,
Термиз дарё порти бошлиғининг ўринбосари.
Ж. БОЗОРОВ,
Ашхобод теплоходининг капитани.
М. ИБРОҲИМОВ,
Термиз темир йўл станцияси бошлиғининг ўринбосари.
Н. РАСКАЗЕВ,
тепловоз машинисти.

„ХОТАМТОЙ“ЛАР

Зиёфат қизигандан-қизиди. Меҳмонлар бир-бирларига навбат бермай, шакаргуфторликни авжига миндиришарди:

— Ишқилиб, кўз тегмасин, зиёфатларимиз кундан-кунга қуюқлашяптими?

— Кетма-кет мукофот олганимиздан кейин қуюқлашади-да. Ҳаммаси директоримиз Аҳмаджон Нурматовнинг шарофатлари туфайли. Асло кам бўлмасинлар.

— Бош инженеримиз Лев Николаевич Шиповский-чи? Ғоят танти киши-да. Лойиҳадаги камчиликларни кўрсалар ҳам, кўрмагандай шартта имзо чекиб юбораверадилар.

Ҳойнаҳой, бу қандай зиёфат, гап нима ҳақда кетяпти, деб таажжубланаётгандирсиз. Ҳозир бир бошдан сўзлаб берамиз.

Аввало, меҳмонлар билан танишинг. Булар — Тошкентдаги 4-Давлат лойиҳа институтида ишлашади. Нурматов билан Шиповский шу даргоҳга бош-қош.

Энди буёғини эшитинг. Институт енгил саноат корхоналари учун лойиҳа-смета ҳужжатларини ва техник-иқтисодий таҳлилларни тайёрлаб бериши керак. Амалда уларни ўз вақтида ва сифатли қилиб бераётгани йўқ. Аммо институт раҳбарлари «Уйдаги гапни кўчага олиб чиқадиганлар»дан эмас. Улар чор-атрофда «институт лойиҳа ишларини юксак савияда олиб боряпти» деган гап юришини исташади. Бироқ истак бошқа, уни амалга ошириш бошқа.

Киши ўйлайверса, йўлини топаркан. Масалан, қилинмаган ишни «бажарилди» дейилса, ким текшириб ўтирибди?! Қарабсизки, ишлаб чиқариш кўрсаткичлари юқори, фойда келиб турибди. Бир оғиз сўз билан айтганда, қозон ҳам мой, чўмич ҳам мой.

Шундай ҳам қилишди, 22 та объект учун тайёрланган лойиҳа ҳужжатларининг нархини 1 миллион 348 минг сўмга ўтказишди. Унга йўқ ердаги лойиҳа ҳужжатларини қўшиб 76 минг сўм қилиб белгилашди. Бу ҳам майли, ҳужжатлар шунчалик шошма-шошарлик, масъулиятсизлик билан тайёрланадики, улардаги хатоларни кўргач буюртмачиларнинг тепа сочи тикка бўлиб кетади. 1973—1974 йиллар давомида институт ишлаб чиққан 136 та лойиҳага 268 та рекламация келди. Танқидий мулоҳазаларнинг ўзи эса «бор-йўғи» 939 тага етди. Ана шу мулоҳазалар асосида тузатилган лойиҳаларга қўшимча суратда 1,3 миллион сўм сарфланди. «Нима, кетса кетибди-да давлатнинг пули, шунга ҳам ота гўри қозихонами», тасалли беришди институт ходимлари бир-бирларига.

Институт раҳбарлари мукофот тақсимлашнинг ўзларига хос усулини кашф қилишдики, у «диққатга сазовордир». Бу «усул» туфайли кейинги икки йил ичида янги техника билан боғланмаган илмий-тадқиқот ишлари, сифатсиз ва нормадаги муддатдан анча кечиктириб тайёрланган лойиҳалар учун 35 минг сўм мукофот берилди.

Институтда маош фондидан хоҳлаганча фойдаланиш мумкин, деб ўйлашаркан. Бўлмаса,1973—1974 йилларда фонддан 19 минг 200 сўмни ортиқча сарфлашни нима деб баҳолаш мумкин? 136 кишининг ойлигига қонунга хилоф равишда 30 процентдан қўшиб беришни-чи? Бошлиқларнинг «хотамтой»лиги оқибатида биргина ўтган йилнинг ўзида маош ўсиш суръати меҳнат унумдорлиги ўсишидан 3,2 процент ошиб кетди.

Молиявий таъминланишнинг марказлашган манбалари ҳисобига объектларни лойиҳалаш давлат планлари ўлда-жўлда қолса-да, институтда ўзларига тегишли бўлмаган ва планда йўқ иншоотларни лойиҳалашда давом этилаверди. 1973—1974 йиллар мобайнида ана шундай 82 та иншоот учун 500 минг сўмлик лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрлаб берилди. Умуман ўзга лойиҳа ишларини амалга ошириш, кўрилган зарарлар, қонунсиз ҳақ ва мукофотлар тўлаш натижасида институт давлатга сўнгги икки йил ва шу йилнинг биринчи кварталида 116 минг сўм моддий зарар келтирди. Ана энди бунга юқорида айтилган 76 минг сўмни қўшинг.

Институт ходимлари «маза» қилиб юрганларида, зиёфатларга «кўз тегса» бўладими?! Ўзбекистон халқ контроли комитети институтда давлат интизоми бузилаётганлигини, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга етарли эътибор берилмаётганлигини, пул маблағлари хўжасизларча кўкка совурилаётганлигини ва кўзбўямачиликни очиб ташлади. Директор ўртоқ А. Нурматов ва бош инженер ўртоқ Л. Н. Шиповскийларга виговор берилди ва уларнинг бир ойлик маошларини ушлаб қолишга қарор қилинди.

Ушбу «хотамтой»ликнинг хотимаси ана шундай. Бу, Тошкентдаги 4-Давлат лойиҳа институти ходимларидан «ўрнак» олишни истаганлар учун яхши сабоқдир.

Э. ХУЖАЕВ.

ДЕҲҚОН МАСЪУЛИЯТИ

Колхозимиз меҳнаткашлари республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатини кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар. Ҳар бир меҳнаткаш беш йилликнинг якунловчи йилда зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариш тараддудини кўрмоқда. Бу йил пахта ҳосилдорлигини 45 центнерга етказиб, давлатга 10 минг тонна «оқ олтин», 1100 тонна дон, 200 тонна сут, 220 минг дона тухум, 500 тонна сабзавот, полиз маҳсулотлари етказиб бериш учун бошланган фидокорона меҳнат ўз самарасини бермоқда.

Бу йилги табиий қийинчиликларни деҳқонларимиз мардонавор енгмоқдалар. Мавжуд 2181 гектар ерга ташланган чигитни вақтида ундириб олиш тадбиркорлик билан ишлашни талаб қиларди. 1200 гектар ердаги чигит сув билан ундириб олинди. 315 гектар ерга эса уруғни қайта экишга тўғри келди. 300 гектар ердаги ниҳолларнинг хатоси тўлдирилди. Қурғоқчилик туфайли гербицидларнинг бегона ўтга таъсири яхши бўлмади. Барча майдонларда ғўзаларнинг бир текисда бўлишига эришиш учун оммавий сафарбарлик эълон қилинди. Деҳқоннинг масъулияти сув камчилигига қарши кураш, мавжуд сувлардан тежаб-тергаб, унум билан фойдаланишда эканлиги оммага уқтирилди. Бу соҳада зарур чора-тадбирлар белгиланди. Шу асосда учта зовур, бешта артезиан қудуғининг сувлари далаларга бурилди. Миришкорлар суғориш олдидан далаларга кўпроқ азотли ва маҳаллий ўғитлар солиб, ўқариқлар оралиғини 60—70 метргача қисқартирдилар. Ғўза ниҳолларининг авжи сувчи ва механизатор меҳнатига боғлиқ бўлиб қолди. Шунинг учун механизаторларимиз трактор ишчи органларини 40 тагача кўпайтириб, чуқур ишлов беришга эришдилар. Уч марта озиқлантирилди. 2 минг гектар ердаги ниҳоллар иккинчи парваришдан чиқарилди. Сувчиларимиз ҳар куни 85—90 гектар ерга оби-ҳаёт тарамоқдалар.

Бугунги ҳисобларга кўра далаларимизда ҳар гектар ер ҳисобига 120 минг туп ниҳол сақланмоқда. Бу ўтган йилгидан гектар бошига 10 минг туп ортиқдир. Бунга прогрессив қўш қаторлаб экиш схемасига кенг йўл очилганлиги туфайли эришдик. Барча пахта майдонининг ярмига чигит ана шу усулда экилди.

Далаларда 50 культиватор, 150 дан ортиқ сувчи ишламоқда. Агротехника тадбирлари ўсимлик талаби ва ер шароитига қараб ўтказилаётганлиги туфайли ҳозиргача 500 гектардан кўпроқ ердаги ниҳоллар тўлиқ шоналаб, гул хўрсата бошлади. Айниқса Сирож Икромов, Ортиқбой Раҳматов, Ботир Нормуродов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ғўзалар серавж. Бригада азаматлари ўз имкониятларини ҳисобга олиб ҳосилдорликни гектар бошига 50-60 центнерга етказиш учун учинчи парваришга киришмоқдалар.

Ғўзага ишлов беришда ишнинг ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этилиши яхши самаралар бермоқда. Мусобақадош бригадаларнинг ҳамда илғорларнинг қолоқ бригадаларга оталиқ ёрдами кўрсатиши кенг йўлга қўйилди. Очил Тангиров, Ислом Маматқулов, Соҳиб Ортиқов, Собир Усмонов сингари сувчиларнинг тажрибалари қўшни бригадаларда оммалаштирилди.

Июнь ойи каби июль ҳам зарбдор ой деб эълон қилинди. Бу ойда ғўзаларни бегона ўт босишидан сақлаш ва ҳосил тугунчаларини тўлалигича кўсакка айлантириш учун барча тадбирлар кўриляпти. Далада ишлаётганлар учун барча тадбирлар кўриляпти. Далада ишлаётганлар учун маданий-маиший шароит яратиш правление ва партия ташкилотининг кундалик эътиборидан ўрин олган. Дала шийпонлари колхозчиларнинг иккинчи уйига, оммавий-сиёсий ишлар марказига айлантирилган. Далада ишлаётганлар икки маҳал иссиқ овқат билан таъминланмоқда. Радио, телевизор ва спорт инвентарлари уларнинг хизматида.

Колхоз ишлаб чиқаришининг барча тармоқларини бараварига равнақ топтириш хўжалик экономикасини мустаҳкамлашнинг негизи ҳисобланади. Шунинг учун чорвадорларимиз ҳам баракали ишладилар. Улар давлатга гўшт сотиш йиллик планларини ярим йилдаёқ ошириб бажаришга эришдилар. Давлатга 150 тонна гўшт етказиб берилди. Шунингдек, қоракўл тери ва жун етказиб бериш юзасидан белгиланган давлат планлари ҳам ортиғи билан бажарилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг чорвачиликни ривожлантириш ва чорва моллари учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш ҳақидаги қарори ҳам изчил амалга оширилаётир. 400 гектар ердаги беда, 400 гектар ердаги маккажўхорининг парвариши ҳам юксак даражада ташкил этилган. Арик ва зовур атрофидаги бегона ўтлардан тайёрланган дағал хашакнинг ҳар килограмми учун бир тийиндан ҳақ тўлаб, фермаларга жамғармоқдамиз. Хўжаликнинг ҳамма тармоғи ҳам тадбиркорлик билан ишлашни талаб қилмоқда. Чунки деҳқончилик йилининг қурғоқ келиши сув камчилигига қарамай хашаки экинлардан ҳам мўл ҳосил олмай туриб, пахтадан бошқа тармоқни ривожлантириб бўлмайди.

Мен 1957 йили юз берган бундан ҳам оғир шароитни эслайдим. Ўша йили бир бригадада ғўзаларни дўл уриб кетгани туфайли 5 июнда чигитни қайта экишга тўғри келган эди. Пахтакорларимиз ана шундай шароитда ҳам тадбиркорлик кўрсатиб, ҳар гектар ердан 19 центнердан ҳосил етиштиришга муваффақ бўлган эдилар. Ўшанда механизаторларимиз ҳосилни машиналар билан йиғиштириб олишни ҳали тўла ўзлаштириб олмаган эдилар. Агар йиғим-терим муддатини қисқартиш ҳисобига ҳосил тўплаш муддатини узайтириш имкониятини назарда тутадиган бўлсак, кўзланган марра шубҳасиз эгалланади. Колхозимиз пахтакорлари районимиз меҳнаткашларининг 70 минг тонналик «оқ олтин» хирмонига ўзларининг 10 минг тонналик улушини қўшадилар.

Камолжон АЗИМОВ,
Жиззах районидаги Навоий номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИНИНГ ХАБАРЛАРИДАН

СУВ КЎПАЙМОҚДА

НОРИН ва Задарё районларининг колхозларида пармаланган тикка артезиан қудуқлардан фойдаланила бошланди. Қудуқдан чиқарилаётган сал шўр сув ғўзаларни ва бошқа экинларни суғориш учун ишлатилмоқда. Ана шу жазирама дамларда юзлаб гектар экинзор оби-ҳаётдан баҳра олмоқда.

ФОЙДАЛИ ТАКЛИФЛАР

ҚОРОВУЛБОЗОР кони инженери П. П. Федоровнинг Жарқоқ конидаги икки кон-қудуқдан айни бир вақтда фойдаланиш тўғрисидаги рационализаторлик таклифи 7 минг сўмдан зиёд иқтисодий самара олиш имконини берди, иш эса анча жадаллашди. Магистрал газ қувури қозон қуйиш-диспетчерлик станцияси мастери Ю. В. Сударкиннинг таклифи ҳам кўплаб маблағни тежаб қолишга олиб келди.

«Ўзбекгазпром» бирлашмасида сўнгги ўн ой мобайнида бир ярим миллион сўмдан зиёдроқ самара келтирадиган 621 таклиф ва 6 та ихтиро жорий қилинди.

Янгиликларни жорий этишда бирлашманинг тажрибали мастерлари ва ходимлари актив қатнашмоқдалар. Ўртабулоқ майдонида тўхтатиб қўйилган кон-қудуқлар рационализаторларнинг таклифи ва иштироки билан ишга туширилди. Бу эса газ етказиб беришни бир кеча-кундузда икки миллион куб метр кўпайтириш имконини берди.

ҚАРДОШЛИК ҚЎШИҚЛАРИ

БУХОРО. Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати бўлган Бухоро район маданият уйининг халқ ансамбли Латвия пойтахтига жўнади. Бу ансамбль бадиий ҳаваскорлик коллективларининг Латвия ССР ташкил этилганлигининг 35 йиллигига бағишланган фестивалида иштирок этади.

Ансамбль тайёрлаган программада ўзбек халқ рақс ва куйлари, Ватан тўғрисидаги, улуғ Ленин ҳақидаги, СССР халқлари дўстлиги тўғрисидаги қўшиқлар бор.

Ансамбль составида ёш пахтакорлар, механизаторлар, сут соғувчилар, ўқитувчилар, врачлар, маиший хизмат кўрсатиш соҳаси ходимларидан 35 киши бор.

АДИРЛАРДА БОҒЛАР

ЯНГИҚЎРҒОН. «Заркент» боғдорчилик совхози территориясидаги адирларда моторлар гуруллаши эшитилиб турибди. Бульдозерчилар Т. Мирзаахмедов билан У. Сиддиқов қўриқ тепаликдаги дастлабки 15 гектар ерни текислашди. Механизаторлар йил охиригача боғлар барпо этиш учун қарийб яна эллик гектар адир ерларни тайёрлашга қарор қилдилар.

ЯНГИ ДАВОЛАШ МАРКАЗИ

ҚАРШИ. Бу ерда биринчи область аллергология маркази ташкил қилинди. Бу марказга замонавий медицина ускуналари билан жиҳозланган лаборатория, 40 ўринли ихтисослаштирилган бўлим киради. Даволаш муассасаси турли аллергенлар вужудга келтирган касалликларга қарши самарали кураш олиб бориш имконини беради.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ХАЛҚАРО ОБЗОР

АРГЕНТИНАДА ҚАНДАЙ ВОҚЕАЛАР СОДИР БЎЛЯПТИ

Аргентина Жанубий Америкадаги республика бўлиб, унда 25 миллион киши яшайди. Экономикаси бирмунча ривожланган бу мамлакатда шу ҳафта ичида мисли кўрилмаган кенг кўламда умумий забастовка бўлиб ўтди. Мамлакат тарихида ҳеч қачон кўрилмаган воқеалар содир бўлди: ҳукмрон перончилар партияси назорат қилиб турган умумий меҳнат конфедерацияси Перрони ҳукуматининг хоҳиш-иродасига хилоф суратда бу забастовкани эълон қилди. Аргентина меҳнаткашларини шундай қатъий чораларни кўришга нима мажбур этди?

Кейинги вақтларда Аргентинанинг иқтисодий аҳволи кескин суратда оғирлашди: саноат ишлаб чиқариши, экспорт қисқарди, пулнинг қадр-қиммати тамомила пасайиб кетди. Ҳукумат иқтисодий тангликнинг барча машаққатларини меҳнаткашлар зиммасига юклашга уринди. Ҳукумат амалга оширган тадбирлар натижасида энг зарур буюмлардан баъзиларининг нархи июнь ойининг бир ўзидагина икки баравар кўтарилди, тирикчилик эса 35 процент қимматлашди. Айни вақтда ана шу тадбирлардан, «Опиньен» газетаси таъкидлаб ўтганидек, йирик корхона эгалари ва помешчиклар олигархияси наф кўрди.

Шу билан бирга мамлакатда маҳаллий монополиялар ва чет эл монополиялари билан боғланган ўта реакцион доиралар активлашиб қолди. Улар демократик кучларга қарши қонли террорни кучайтириб юбордилар. Машъум «Аргентина антикоммунистик уюшмаси» неча юзлаб кишиларнинг ёстиғини қуритди. Полиция ҳам реакция билан бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилмоқда: касаба союз раҳбарларини қамоққа олиш одатдаги воқеа бўлиб қолди.

Буларнинг ҳаммаси ички ва халқаро реакциянинг кенг кўламдаги ҳужумидан бошқа бир нарса эмас. Реакция марҳум президент бошлаб берган ва 1973 йилда ўтказилган сайловда сайловчиларнинг 80 проценти қўллаб-қувватлаган демократик ислоҳотлар жараёнини орқага буриб юбориш учун уринмоқда. Реакцион кучлар ҳукуматга ҳам таъсир ўтказа бошлаб, мамлакатнинг сиёсий йўлини ўнг томонга буриб юборишга интилмоқдалар ва давлат тўнтариши ясашга замин тайёрламоқдалар. Оппозициячи партиялар шундай хавф борлигини бир неча бор таъкидлаб, ҳукуматни танқид қилдилар ва халқни хушёр бўлишга даъват этдилар.

Аргентина меҳнаткашлари монополия ва реакциянинг ана шу ҳужумига жавобан умумий забастовка ўтказдилар. Улар бу сафар иқтисодий талаблар билан чекланиб қолмай, демократик ислоҳотларни кўзда тутган ва ўзлари 1973 йилда ёқлаб овоз берган сиёсий йўлга қайтиш учун ҳам қатъий кураш олиб борганликлари бежиз эмас. Шунинг учун ҳам иш ташловчилар ўта ўнг икки министрнинг — социал таъминот министри Л. Реги ва экономика министри С. Родригонинг истеъфо беришини талаб қилдилар. Бу министрлар монополияларнинг тегирмонига сув қуйиб, мамлакатни прогрессив ислоҳотлар йўлидан четга чиқариш учун уринмоқдалар.

Меҳнаткашларнинг қудратли ҳаракати президент Мария Эстэла Мартинес де Перрони илгариги қароридан воз кечиб, ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини анча оширишни кўзда тутган янги коллектив шартномаларни тан олишга мажбур қилди. Аргентина Коммунистик партияси ўз баёнотида таъкидлаб ўтганидек, меҳнаткашлар, демократик ва ватанпарвар кучлар муҳим ғалабага эришдилар.

Аммо мамлакатда сиёсий танглик ҳали бартараф қилинган эмас. Аввалги ҳукумат истеъфо берганлигини коллектив суратда маълум қилганлигига қарамай, ҳануз ишлаб турибди. Меҳнаткашларнинг Л. Реги ва С. Родригони ҳукумат составидан чиқариш ҳақидаги талаби шу вақтгача қондирилган эмас. Аргентина компартияси «кенг демократик коалиция асосида граждан-ҳарбий ҳукумат тузиш»ни ёқлаб чиқмоқда. Мамлакат аҳолиси, шу жумладан қуролли кучлар меҳнаткашларнинг кўп талабини қўллаб-қувватлаётганлиги диққат-эътиборга сазовордир.

Мамлакатда рўй берган тангликни сиёсий жиҳатдан бартараф қилиш керак, яъни демократик ислоҳотлар жараёнини ҳимоя қилиш, мустаҳкамлаш ва янада ривожлантириш лозим деб хулоса чиқараётган аргентиналиклар сони ортиб боряпти. Уларнинг фикрича, барча ватанпарвар кучларнинг — граждан ва ҳарбий кучларнинг бирлигигина шу мақсадга олиб келади.

АФРИКАДА ЯНГИ ДАВЛАТ

Франциянинг «денгизнинг нариги томонидаги собиқ территорияси» деб ҳисобланган Комор ороллари шу ҳафта ичида мустақил давлат деб эълон қилинди. Бу ороллар Ҳинд океанидаги Мозамбик бўғозида жойлашган.

Тўрт оролдан иборат бўлган бу архипелагнинг депутатлар палатаси шундай қарорни қабул қилди. Шу тариқа, Африканинг сиёсий харитасида яна бир мустақил давлат пайдо бўлди. Бу давлатда 300 минг киши яшайди.

Комор ороллари ўтган асрнинг ўрталарида Франциянинг мустамлакаси бўлиб қолган эди. Мустамлакачилар бу оролларнинг иқтисодий ва социал тараққиётига тўсқинлик қилдилар. Франциянинг «Франс Нувель» журнали таъкидлаб ўтганидек, бу оролларда яшовчи аҳолининг 90 процентидан кўпроғи саводсиз, аҳолига ҳеч қандай медицина ёрдами кўрсатилмаётир, индустрлаштиришдан асар ҳам йўқ, деса бўлади.

Комор ороллари Франция парфюмерия саноатининг «ёрдамчи хўжалиги»га айлантирилди. Бу оролларда хурмо, иланг-иланг ва райҳоннинг 70 проценти етиштирилади. Булар Франциянинг машҳур атирларини тайёрлаш учун зарур. Комор ороллари ванил ишлаб чиқариш соҳасида жаҳонда иккинчи ўринни эгаллайди. Бу оролларда чиннигул, қалампир ва кокос ёнғоғининг мағзи кўп миқдорда тайёрланади. Аммо Франциядаги монополиялар бу маҳсулотларнинг ҳаммасини текинга сотиб оладилар, дейиш мумкин. Улар бу маҳсулотларни олиб сотиш орқасида тўплаган даромадларига нисбатан 100—120 баравар кам ҳақ тўлайдилар.

Шу сабабли кейинги йилларда бу оролларга мустақиллик бериш ҳақидаги талаб мамлакат сиёсий ҳаётининг диққат-марказида турди. Франция мустамлакачи маъмурияти кенг омманинг тазйиқи остида 1974 йил декабрь ойида умумхалқ референдумини ўтказиш учун розилик беришга мажбур бўлди. Уч орол аҳолисининг 95 проценти мустақиллик берилишини талаб қилди, айни вақтда бу ороллар орасида энг бадавлат бўлган Майотта аҳолисининг 65 проценти метрополия билан иттифоқни сақлаб қолишни ёқлаб овоз берди.

Бой феодаллар ва савдогарлар аҳолининг талайгина қисмини ташкил этган «Майоттанинг тутган мавқеи» Франция миллат мажлисининг Комор оролларига ягона давлат сифатида мустақиллик беришдан воз кечиши учун баҳона бўлди. Айни вақтда Майоттада сепаратчилик тенденциялари кучайди, чет эл монополияларининг вакиллари ва оролда жойлашган француз легионининг раҳбарлари бу тенденцияларни авж олдирдилар. Архипелагни парчалаб юбориш ва Майоттани архипелагдан ажратиб қўйиш хавфи туғилди. Бунга йўл қўймаслик учун бу ороллар Франциядаги ҳукмрон доираларнинг хоҳишига қарамай мустақил давлат деб эълон қилинди.

Миллат мажлисига айлантирилган депутатлар палатаси барча партияларнинг вакилларидан иборат комитет тузди. Бу комитет Комор оролларининг конституциясини 4 ой ичида ишлаб чиқиши керак.

ЛАОС: ЗАМОН ЎЗГАРДИ

Маҳаллий аҳолининг деярли ҳаммаси халқ ҳокимияти органларини сайлаш учун жазирама июль кунларидан бирида эрта билан Лаоснинг Хонгса деган кичик бир шаҳрига тўпланди. Ватанпарварлар фронти ва бетараф кучларнинг вакиллари Хонгсанинг янги шаҳар ва вилоят комитетлари ҳайъатига кирди. Хонгса Лаоснинг кейинги икки ой ичида янги ҳокимият қарор топган еттинчи вилоятидир.

Шу йилнинг май ойида мамлакатдаги сиёсий вазият кескин суратда ўзгарди. Жанубий Вьетнам ва Камбоджа ватанпарварларининг қозонган ғалабаси қўшни Лаос жамоатчилигининг кайфиятига таъсир ўтказмай қололмас эди. Доимий ям-яшил тропик ўрмонлар билан қопланган тоғ этагидаги Меконг дарёси бўйлаб жойлашган ана шу кичик давлатда 3 миллион киши яшайди.

Лаос пойтахти Вьентьяндаги ишларни бошқариб келган ва Жанубий Вьетнам ҳамда Камбоджадаги воқеалардан қути ўчган ўнг генераллар ва сиёсатдонлар мамлакатдан қочиб кетишди.

Вьентьян зонасининг Лаосдаги ўнг гуруҳ ҳокимият тепасида турган ҳамма шаҳарларида озодлик комитетлари тузила бошланди. Бу комитетларнинг илтимосига кўра, ватанпарвар кучларнинг қўшинлари шу шаҳарларга кирди. Маҳаллий аҳоли уларни шоду-ҳуррамлик билан кутиб олди. Реакционерларнинг ҳукмронлигидан аҳоли безор бўлиб қолган эди. Ана шу реакционерларнинг айби билан Лаосда қарийб 15 йил мобайнида қонли уруш давом этди. Реакционерлар бойлик тўплашни ва америкалик хўжайинларига хизмат қилишнигина ўз мақсади деб билар эди.

Лаосдаги оддий кишиларнинг қаҳр-ғазаби реакционерларга ҳомийлик қилган, уларни қурол-яроғ билан таъминлаган, мамлакатда адоватни авж олдирган кучларга ҳам қарши қаратилган эди. Студентлар, ишчилар, солдатлар Лаоснинг ички ишларига АҚШнинг аралашувига қарши норозилик билдириш учун Вьентьян, Луангпрабанг, Саваннакхет кўчаларига чиқишди. Студентлар Американинг халқаро тараққиёт бошқармаси биносини ишғол қилдилар. АҚШнинг Марказий разведка бошқармаси ана шу бошқармани ниқоб қилиб олиб иш кўрган эди. Вашингтон ана шу бошқарманинг ҳамма ходимларини Лаосдан чиқариб олишга ва Вьентьяндаги ўз элчихонасининг штатини кескин суратда қисқартиришга мажбур бўлди.

АҚШ қарийб 20 йил мобайнида Лаосдаги гуруҳни қўллаб-қувватлаб келган эди ва бир миллиард доллардан ортиқ маблағ сарф қилган эди. «Нью-Йорк таймс» газетаси қайғу-алам билан таъкидлаб ўтганидек, Америка дипломатлари бу гуруҳнинг ҳеч қандай қаршилик кўрсатмай барбод бўлганлигидан жуда хафа бўлдилар.

Лаос Бош министрининг ўринбосарлари Фуми Вонгвичит яқинда мамлакатнинг истиқболи ҳақида гапириб, қуйидагиларни айтди: Миллий бирлик муваққат ҳукумати (Лаос ватанпарварлари фронти ва бетараф кучларнинг вакиллари бу ҳукумат ҳайъатига киради) умумий сайлов ўтказиш, миллат мажлисини сайлаш ва миллий иттифоқ ҳукуматини тузиш ниятидадир. Бу ҳукумат бирлашган, демократик ва равнақ топган Лаосни барпо этиш ишини туғаллайди.

З. МИРНОВ,
С. КУЛИК,
С. СОЛОВЬЕВ.
(ТАСС).

БУДАПЕШТ. Чепель металлургия ва машинасозлик комбинати Венгрия Халқ Республикасидаги энг йирик саноат корхонасидир. Унинг маҳсулотлари жаҳондаги етмишдан ортиқ мамлакатга юборилади. Суратда: мартен цехининг энг яхши қуювчиларидан Иштван Тот (чапда) ва Лайош Цегледи. Улар кундалик нормани ҳар доим ошириб бажаришади.

В. Соболев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

МЕҲНАТ ВАХТАСИ ТУГАЛЛАНДИ

ВАРШАВА. Польша портларининг ишчилари, кемасозлари ва балиқчилари йилнинг биринчи ярмидаги меҳнат вахтасини муваффақиятли тугалладилар. Масалан, Шчецин, Гданьск, Гдиня ва Всиноуйсьце портларида шу давр мобайнида 25,2 миллион тонна ҳар хил юк ортилди ҳамда туширилди. Мамлакатнинг кемасозлари олти ой мобайнида заказчиларга жами 360 минг тоннадан зиёд юк кўтарадиган 49 кемани топширдилар, «Дальмор» балиқчилари эса денгизларда 96 минг тоннадан зиёд балиқ овладилар.

ЮКСАК МЕҲНАТ КЎРСАТКИЧЛАРИ

ГАВАНА. Кубанинг Лас-Вильяс вилоятидаги озиқ-овқат саноати корхоналари йилнинг биринчи ярмида юксак меҳнат кўрсаткичларига эришдилар. 77,5 миллион песоклик ҳар хил озиқ-овқат маҳсулотлари тайёрланди. Маҳсулот ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 9 процент ортди.

ГДРДА КОНЧИЛАР ВА ЭНЕРГЕТИКЛАР КУНИ

БЕРЛИН. Корамтир кўмир маркази Котбусда Германия Демократик Республикаси кончилари ва энергетиклари кунига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди.

Республика Кўмир ва энергетика саноати министри К. Зибольд йиғилишда сўзлаган нутқида саноатнинг ана шу соҳасидаги ходимлар меҳнатда юксак муваффақиятларга эришганлигини таъкидлади. Министр Германия Демократик Республикасининг «Ҳурматли кончи» ва «Ҳурматли энергетик» номини олишга сазовор бўлган ишлаб чиқаришдаги энг яхши илғорларга ёрлиқлар топширди.

Котбусда кончилар ва энергетиклар кунига бағишланган халқ сайиллари Литва ССРнинг давлат академик халқ қўшиқ ва рақс ансамбли «Летува» концертлари билан бошланди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ УЧУН ТАНКЕРЛАР

СОФИЯ. Русе шаҳридаги кемасозлар ўз мажбуриятларини бажариб, нефть ташувчи икки кемани ўз муддатида Совет Иттифоқига топширдилар «Волгонефть-121» ва «Лена-нефть-2003» танкерлари устига Совет Иттифоқи байроқлари тикилди. Бу танкерлар Совет Иттифоқининг соҳилларига қараб йўл олди.

(ТАСС).

ДАСТЛАБКИ ҚАДАМ

«СОЮЗ» ВА «АПОЛЛОН» КОСМИК КЕМАЛАРИНИНГ ПАРВОЗИ ҲАҚИДА СОВЕТ ВА ЧЕТ ЭЛ ОЛИМЛАРИНИНГ ФИКРИ:

РОАЛЬД САГДЕЕВ, СССР Фанлар академияси космик тадқиқотлар институтининг директори, Халқаро космик тадқиқотлар (Коспар) вице-президенти, академик:

«Союз» ва «Аполлон» кемалари экспериментал парвозининг амалга оширилиши космик орбиталарда халқаро ҳамкорликни ривожлантиришда муҳим қадам бўлади. Совет ва Америка олимларининг космосни ўрганишда эришган ютуқлари бутун дунёга маълум. Дунёдаги икки космик давлат программаларини бир-бирига мослаштириш борасида қўйилган дастлабки қадам икки катта инженерлик ва илмий потенциалларининг оддий қўшилишидан иборат бўлиб қолмайди.

* * *

К. БУШУЕВ, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ленин ва Давлат мукофотлари лауреати, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, «Союз» ва «Аполлон» космик кемаларининг туташиб учиш лойиҳасининг совет томонидан техник директори:

Космик техниканинг кейинги йиллардаги муҳим ютуқларидан бири космик кемаларни туташтириш муаммосининг ҳал қилинишидир. Бу масала устида бизнинг олим ва инженерларимиздек, АҚШ мутахассислари ҳам астойдил ишлашди ва ишлашни давом эттиришмоқда. Ҳозир ҳам Ер яқинидаги космик фазода ва узоқ космос — Ой атрофидаги орбиталарда космик кемалар бир-бирлари билан туташишни амалга оширмоқда.

Шубҳа йўқки, бизда, шунингдек АҚШда, кейинчалик бошқа мамлакатларда Ер яқинидаги фазога одам бошқарадиган космик кемалар ва орбитал станцияларнинг учирилиши яқин келажакда одатдаги иш бўлиб қолади.

* * *

ЖЕЙМС БРЕДТ, АҚШ аэронавтика ва космик фазони тадқиқ этиш миллий бошқармаси (НАСА) лабораториясининг раҳбари:

Космосда Валерий Кубасов «Союз-6» кемасида бошлаган ва Америка космонавтлари «Скайлэб» орбитал станциясида давом эттирган оригинал ва менинг фикримча, жаҳон техникавий тараққиёти учун ва ғоятда истиқболли экспериментлар Совет ва Америка космонавтларининг орбитадаги биринчи учрашувида ўтказилишининг ўзида чуқур бир рамзий ифода бор, деб биламан.

Кирилл СЕРАФИМОВ, Болгария Фанлар академияси космик тадқиқотлар марказий лабораториясининг раҳбари:

«Союз» ва «Аполлон» кемаларининг ўтказилажақ парвози яқин келажакда космос бепоён илмий полигонга айланиб, унда сиёсий ва социал тузумларидан қатъий назар дунёдаги ҳамма давлатлар ҳамкорлик қиладилар, деб ўйлашга ишонч бағишлайди.

МАҲСУЛОТНИ КЎПАЙТИРИШ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ДЕҲЛИ, 14 июль. (ТАСС). Бу ерда давлатга қарашли химия саноати корхоналари раҳбарлари билан шу корхоналардаги касаба союз ташкилотлари вакилларининг конференцияси бўлди. Конференцияда ҳар бир корхонада маъмурият ва ишчиларнинг вакилларидан иборат бирлашган комитетлар тузиш ҳақида қарор қабул қилинди. Комитетларнинг мақсади — маҳсулот ишлаб чиқаришнинг кўпайтирилишини таъминлашдир.

Бош министр Индира Ганди конференция қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзлаб, бундай деди: ҳукумат маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учунгина эмас, ишчиларнинг аҳволини яхшилаш учун ҳам маъмурият билан меҳнаткашларнинг бундай ҳамкорлиги самараларидан фойдаланиш мақсадида ҳамма чораларни кўради.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„ИСНОД ЭМАСМИ, АХИР!"

Шундай сарлавҳа билан босилган («Совет Ўзбекистони», 1975 йил 28 март) мақолада республикамиз меҳнаткашлари шаънига иснод келтириб, шаҳарма-шаҳар чайқовчилик қилиб юрган айрим кишиларнинг кирдикорлари очиб ташланган ва тегишли ташкилотларнинг бу ишларга бепарволиги танқид қилинган эди.

Қуйида ана шу мақола юзасидан олинган жавоблар билан танишасиз.

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

Мақоладаги фактлар текшириб кўрилганда тўла тасдиқланди. Текшириш якунлари обком бюросида кўрилди. Чайқовчиликка қарши қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилди. Мақола Андижон темир йўли ишчилари, алоқачилари ўртасида ҳам атрофлича муҳокама қилинди ва айбдор шахсларга тегишли чора кўрилди. Жумладан, поезд бригадирлари З. Муҳаммадиева, К. Йўлдошевларга қаттиқ виговор берилди, вагон депоси раҳбарлари Мацепрас ва Ҳурматовлар эса огоҳлантирилди. Чайқовчилик билан шуғулланганлар устидан жиноий иш қўзғатилди.

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

Мақола обкомнинг кенгайтирилган бюросида муҳокама қилинди. Область ишлаб чиқариш-техника алоқа бошқармаси бошлиғи КПСС аъзоси Ф. Файзиевга ва Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси Фарғона бўлими бошлиғи, коммунист Х. Маҳкамовларга қаттиқ виговор эълон қилинди. Область алоқа бошқармаси бошлиғи ўринбосари Н. Каримов ишдан олинди. Марғилон темир йўл станцияси милиция линия бўлими бошлиғи К. Юсупов ва Қўқон темир йўл станцияси линия милиция бўлими бошлиғи вазифасини бажарувчи Ю. Рехинларнинг бундан кейин ўз ўринларида қолиш-қолмаслиги Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги ихтиёрига ҳавола қилинди.

Ҳозирги пайтда областнинг барча шаҳар, районларига олиб-сотарчилик, чайқовчиликка қарши кураш ишига обком вакиллари бошчилигида бригадалар (юздан зиёд киши) сафарбар қилинди. Бу борада қилинган ишлар партия активи йиғилишларида кўриб чиқилиши кўзда тутилди.

НАМАНГАН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

Мақолада келтирилган фактлар текширишда тасдиқланди ва шаҳар партия комитети бюросида атрофлича кўриб чиқилди. Тегишли тадбирлар ишлаб чиқилди. Чайқовчи Турсун Мирзабоев устидан жиноий иш қўзғатилди.

Шунингдек, Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси ва унинг Фарғона бўлими ҳамда Андижон вагон депосидан олинган жавобларда ҳам танқидий мақола коллективлар ўртасида муҳокама қилингани ҳамда давлат қонун-қоидаларини бузган — «Андижон — Москва» поезди проводниклари С. Собиров, Ю. Қурбонов, Ю. Эргашев, Жамолиддинов, Ражабов, Маматюсуповлар ишдан бўшатилиб, улар устидан тўпланган материаллар терговорганларига оширилгани, ревизор-контролерлардан Қодиров, Асқаров, Яҳёев ва Ғофуровлар лавозимларидан пасайтирилгани маълум қилинган.

Абитуриент—75

ИЖОДИЙ КОНКУРС

КПСС Марказий Комитетининг «Журналист кадрларни тарбиялаш ва қайта тарбиялашни яхшилаш тадбирлари тўғрисида» қабул қилган қарорини ҳаётга татбиқ этиш ва журналистика ихтисоси бўйича сиёсий жиҳатдан етук, партия ишига садоқатли, жамоат ишларида фаол иштирок этувчи ва журналистик касбига лаёқатли ёшларни қабул қилиш мақсадида СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги 1975 йилда Давлат университетларининг журналистика факультетлари (бўлимлари)га қабул қилишнинг янги шартларини жорий этди.

Бу йил журналистика факультетининг кундузги бўлимига 35 ёшгача бўлган ўрта маълумотли (ишлаб чиқариш стажига эга бўлган ва мактабларни битириб чиққан), шунингдек адабий қобилиятини намойиш қилган, ишлаб чиқаришда ва жамоат ишида ўзини ижобий томондан кўрсатган, ижодий конкурс ва кириш имтиҳонларидан муваффақиятли ўтган кишилар қабул қилинади.

Ижодий конкурсда қатнашиш учун абитуриентлар умумий қоидалар билан кўзда тутилган ҳужжатлардан ташқари матбуотда эълон қилинган ёки телевидение ва радио орқали эшиттирилган материалларнинг текстларини (текстлар машинкада кўчирилган, муҳрланган ва тегишли муассаса бошлиғи томонидан имзоланган бўлиши лозим), шунингдек газета, журнал, радио, телевидение редакциясининг ёки СССР Журналистлар союзи маҳаллий бўлимининг тавсиясини тақдим этадилар.

Ижодий конкурс нима? У қандай ташкил этилади? Унинг мазмуни ва моҳияти нимадан иборат?

Ижодий конкурсни ташкил этиш ва ўтказиш учун журналистика факультети қошида 5-7 кишидан иборат махсус комиссия таъсис этилади: комиссия составига факультетнинг тажрибали ўқитувчилари билан бир қаторда юқори малакали практик-журналистлар ҳам киритилади. Комиссия аъзолари абитуриент топширган материаллар билан танишиб чиқадилар. Агар материаллар сони ва сифати, ҳажми ва тематик диапазони, жанрлари ва ёзилиш услуби жиҳатидан, шунингдек журналистик қобилиятни намойиш қилиш нуқтаи назаридан талабларга жавоб берολса — абитуриент ижодий конкурсда қатнашиш учун тавсия этилади.

Топширилган материаллар оз бўлса ва улар ҳам кичик-кичик хабарлардан иборат бўлиб, авторнинг журналистик қобилиятини намойиш этолмаса, ундай абитуриент ижодий конкурсда қатнашиш учун тавсия этилмайди.

Ижодий конкурс икки даврада ўтказилади: биринчиси — ижодий характердаги ёзма иш иккинчиси — журналистлик касбини танлаш хусусидаги суҳбатдан иборат бўлади.

Ижодий конкурснинг 1-турида абитуриент ажратилган 2 соат давомида тавсия этилган 5-6 темадан бирини танлаб, конкурс комиссияси аъзолари назорати остида 4-5 бетлик материал ёзади. Тавсия этиладиган мавзулар кундалик ижтимоий-сиёсий ҳаёт воқеаларига доир конкрет темалар ёки абитуриентни фикрлаш-мулоҳаза юритишга даъват этувчи умумий темалар бўлиши мумкин. Бироқ абитуриент қандай темани танламасин, ҳаётий фактларга мурожаат қилиши ва шу фактлар ҳақида мустақил фикр-мулоҳаза юритиши даркор. Ёзма иш воситасида комиссия абитуриентнинг муайян воқеа-фактга нисбатан ижтимоий-сиёсий позициясини, ҳаётий фактларни қидириб топа билиш, саралай олиш ва шулар ҳақида мулоҳаза юритиш, мантиқан изчил фикрлар, фактларни таҳлил қилиш ва ишонарли хулосалар чиқариш каби лаёқатларини аниқлайди. Шундай фазилатлар яққол кўзга ташланиб турган ёзма ишнинг муаллифи (абитуриент) ижодий конкурснинг 2-турига тавсия этилади.

Иккинчи тур давомида ҳар бир абитуриентнинг босилиб чиққан материаллари ва аввалги тур натижалари билан олдиндан танишиб чиққан комиссия аъзолари у билан танланган ихтисос ҳақида суҳбатлашадилар. Суҳбат чоғида абитуриентнинг редакция билан алоқаси, журналистлик касбини танлаш сабаблари, турли хил вақтли матбуот органлари, радио ва телеэшиттиришлар ҳусусида, СССР ва чет эллардаги ғоят актуал ижтимоий-сиёсий воқеалар тўғрисида, шунингдек, совет адабиёти ва санъатининг нодир асарлари тўғрисидаги тушунчалари аниқланади. Абитуриентнинг корхона, мактаб, колхоз-совхоз ва ҳарбий қисмларнинг ижтимоий ҳаётида иштироки, унинг қизиқишлари, ижодий режалари, ният-орзулари ҳақида ва шунга ўхшаш бошқа масалалар юзасидан ҳам саволлар бўлади. Бундай савол-жавоблардан муддао — абитуриентнинг умумий билим доираси ва қизиқишларини ўрганиш, Коммунистик партия ва Совет давлати сиёсатини ва бу сиёсатни амалга оширишда журналистларнинг роли ва вазифаларини нечоғли тўғри ва равшан тасаввур қила олишини аниқлашдан иборат.

Ижодий конкурснинг иккала туридан муваффақиятли ўтганлар кириш имтиҳонларига қўйилади. Ижодий конкурсдан ўтолмаганларнинг ҳужжатлари қайтариб берилади.

СССР Журналистлар союзининг аъзолари ижодий конкурсдан озод этиладилар. Улар кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширсалар, журналистика факультетининг 1-курсига конкурсдан ташқари қабул қилинадилар.

Конкурс комиссияси ҳар бир абитуриентнинг ижодий конкурсда қатнашиш ёки қатнашмаслик ҳақидаги қарорини 20 июлгача маълум қилади.

20 июлдан 25 июлгача давом этадиган ижодий конкурснинг I ва II тури натижалари асосида конкурс комиссияси кириш имтиҳонларига қатнашувчи абитуриентларни аниқлаб беради.

Ижодий конкурсда қатнашиш учун материаллар ва ҳужжатлар 20 июлгача қабул қилинади.

В. АБДУЛЛАЕВ,
В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети журналистика факультетининг доценти.

ТОШКЕНТ «Малика» тикувчилик фирмасининг кўпгина ишлаб чиқариш илғорлари тўққизинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажаради. Суратда: илғор ишчи Шаҳзода Қосимова. У корхонада ўн йилдан ошиқ вақтдан буён ишлаб келади. Шаҳзода КПСС XXV съезди очиладиган кунни 1978 йил ишлаб чиқариш топшириғини бажариш билан кутиб олмоқчи.

В. Сироткин фотоси.

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ТОҒДАГИ ИЗЛАР

Тоғлар. Чўққидор-чўққисиз, сервиқор ва салобатли. Кўп минг йиллик тарихга эга бу тоғлар бағрида гул ундирилаётганидан ҳайрон ва лол. Унинг энг баланд чўққиларида ҳам меҳнаткаш инсоннинг қутлуғ изи бор. Тоғ бағридан юқорилаб борар экансиз, асалари уяларига кўзингиз тушади. Нарироқда катта жойни гулзор ишғол қилган. Дарахтлар кўм-кўк, шохлари эгик—олма, олча, ёнғоқ, дўлана... Бу ерда бўлган ҳар бир киши ноёб ўсимликлар масканитабиат яратган турли мўъжизаларнинг гувоҳи бўлиши мумкин. Яна нарироқда Чотқол тоғ-ўрмон қўриқхонаси. Бу ерда олти юзга яқин ўтсимон ўсимлик ва 140 дан зиёд ҳайвон тури бор. Республикамиз бўйича фақат шу атрофдагина ўсадиган бир неча ўсимлик турлари мавжуд. ЮНЕСКОнинг «Қизил китоби»га ёзиб қўйилган ноёб ҳайвонлар — қор барси билан мензбир суғуриға шу ернинг табиати ёқиб қолган. Суғур ёғи эса табобатда жуда қадрланади.

Бурчмулла ўрмон хўжалиги территорияси 151 минг 400 гектар майдонни ташкил этади. Юқори Писком участкаси хўжаликнинг муваффақиятларига айниқса салмоқли улуш қўшяпти. Участка майдони Бўстонлиқ районининг этакларига жойлашган бўлиб, Чотқол тоғлари билан туташиб кетган. Ҳавоси мусаффо, суви зилол ва муздек. Тоғ-адирлар оралиғида ноёб доривор ўсимликлар ўсади. Ўрмон хўжалиги шу йилнинг ўзида 500 тонна шифобахш кўкат йиғиштириб олиши керак бўлса, шундан салкам ярми мазкур участка зиммасига тушиши ҳам бежиз эмас.

Биз доринииг шифобахш кучидан соғайганимизда кўпинча фармацевтлар меҳнати кўз ўнгимизга келади-ю лекин дори тайёрловчига битталаб кўкат йиғиб берадиган ўрмончининг машаққатлари ёдга келмайди. Участка ходимлари бу йил мана шундай ўсимликлардан 220 тоннасини давлатга топширишлари керак. Офтоб тиғи остида тоғу-тошлардан ўтиб, гиёҳ излаш эса ҳазилакам иш эмас.

— Гиёҳ тўплаш ишимизнинг бир томони, — дейди участка бошлиғи А. Абдураҳмонов, — асал етиштириш, мевали ва манзарали дарахт кўчатларини парваришлаш ҳам зиммамиздаги масъулиятли вазифалардан биридир. Бундан ташқари мева, сабзавот ҳосилини йиғиштиришимиз керак. Мевали ва манзарали дарахт кўчатлари сонини 165 минг тупга етказишимиз, 50 гектар ерга медицинада қадрланадиган ёнғоқ, бодом кўчатларини экиб, ўстиришимиз лозим. Ҳозиргача 30 гектар майдонга кўчатлар экиб бўлинди.

Участкамизда асаларичилик ҳам етакчи тармоқлардан бирига айланиб боряпти. Йил сайин асалари оилаларини кўпайтириш эвазига давлатга асал сотиш планларини ортиғи билан бажаришга эришяпмиз. Ўрмончилардан Б. Боймирзаев, Ж. Муллабоева, Й. Тариқовлар зарбдор меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар. Бултур бригада бошлиғи Э. Биртоевнинг ўзи 40 та асалари уясидан 160 та янги оила олиб, бир тонна асал беришга эришди. Унинг бу муваффақияти «Москвич» енгил машинаси билан тақдирланди.

Бурчмулла ўрмон хўжалиги қарамоғида Юқори Писком каби илғор участка ва бўлимлар кўп. Хўжаликда ёнғоқ, писта, бодом ва бошқа турли мева етиштириш, тоғ бағридан «юлиб» олинаётган экин майдонлари тобора ортиб боряпти. Бу майдонларни ишлашда механизация ўрмончиларнинг оғирини енгил қилмоқда. Хўжаликнинг кейинги беш йиллик планида яна 700 гектар янги ер ўзлаштирилиши кўзда тутилади. Бу эса ёнғоқзорларни минг гектарга, наъматак майдонини 200 гектарга етказиш имконини берди. 40 минг туп арча ва 35 минг туп ёнғоқ, бодом ҳамда 30 минг туп янги нав атиргул кўчатлари экиб бўлиниши керак.

Бурчмулла ўрмон хўжалиги меҳнатчилари КПСС XXV съездини юксак меҳнат зафарлари билан кутиб олиш ва табиат неъматларини халқимизга янада кўпроқ тортиқ қилиш учун мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланмоқдалар.

А. МАННОПОВ,
Н. АЛИМОВ.

СССР ХАЛҚЛАРИ VI ЁЗГИ СПАРТАКИАДАСИ

КУРАШ ОХИРЛАГАН САРИ

Йилнинг асосий мусобақаси — олтинчи спартакиада программасидаги кўпгина мусобақалар тугаб бормоқда. Республикамиз вакиллари кучли спортчиларнинг бу анжуманида муносиб қатнашишга ҳаракат қилмоқдалар.

ЧАВАНДОЗЛИК. Киев турнири айни вақтда мамлакат биринчилиги бўлгани учун ҳам мусобақаларга қизиқиш катта эди. Бунинг устига спортнинг мазкур турида эркаклар билан аёллар бирга мусобақалашишади, шартлари ҳам бир хил. Донгдор чавандозларнинг бир неча кун давом этадиган баҳслари Ўзбекистон вакиллари учун анча муваффақиятли бошланди. Программанинг дастлабки икки турида отни ўз измига сола билиш, уни нафис ҳаракатлар билан моҳирона бошқариш кўригида андижонлик Анда Пахомова манман деган чавандозлар билан тенг курашди. У от йўрттиришдаги икки машқни яхши бажариб, учинчи ўринни олди ҳамда кўш бронза медаль билан тақдирланди.

ТЕННИС. Республикамиз вакиллари Таллинда Тожикистон, Москва ва Ленинград командалари билан бир группада мусобақалашмоқдалар. Уларнинг ўзаро учрашувларида спартакиада медаллари учун бўладиган асосий финалда ким қатнашиши аён бўлади. Биринчи куни Тожикистон теннисчилари билан ўртага тушган спортчиларимиз 6:3 ҳисобида ғалаба қилдилар. Иккинчи ўйин Ленинград командаси билан эди. Бунда кураш охиригача тенг борди. Аралаш разряд учрашувида И. Прокофьева билан С. Дьяченколар ленинградлик теннисчиларга бас кела олишмади. Натижада Ўзбекистон терма командаси ўйинни 5:6 ҳисобида бой берди.

ОҒИР АТЛЕТИКА. Вильнюсда штангачилар мусобақаси тугади. Биринчи ярим оғир вазнда тошкентлик Г. Маляр 360 кг (165+195) кўтариб, саккизинчи ўринни олди. Аммо, ундан олдинги ўринларни ишғол қилган штангачилардан уч киши шахсий ҳисобда қатнашгани учун Г. Маляр спорт делегациямиз жамғармасига бешинчи ўрин ҳисобидан очко келтирди. Натижада Ўзбекистон штангачилари 72 очко жамғариб, еттинчи ўринга кўтарилдилар.

* * *

ФУТБОЛ. Олий лига командалари ўртасидаги мамлакат чемпионати мусобақаларининг биринчи давраси тугади. Календарга кўра Тошкент пахтакорчиларининг давра якунидаги ўйини Донецк шаҳрида маҳаллий кончилар билан эди. Турнир жадвалида натижалар жуда тиғиз. Ҳар икки команда очкосидаги фарқ иккита-ю, аммо «Шахтер» олтинчи, «Пахтакор» эса ўн иккинчи ўринда эди. Ўйиннинг биринчи ярмида ҳисоб очилмади. Иккинчи тайм бошларида мезбонларнинг ёш ўйинчиси Н. Федоренко киритган ягона гол кончиларга ғалаба келтирди.

Қолган ўйинлар натижаси билан танишинг: «Торпедо» — «Локомотив» — 2:0, «Динамо» (Москва) — ЦСКА — 1:1; «Днепр» — «Зенит» — 1:1; «Карпат» — «Арарат» — 2:0; «Заря» —«Динамо» (Тбилиси)—2:2; СКА (Ростов) — «Черноморец» — 0:2.

ЎЗБЕК РОМАНИ ВЬЕТНАМ ТИЛИДА

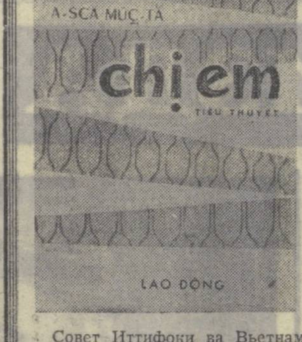

Совет Иттифоқи ва Вьетнам ўртасидаги адабий алоқалар йил сайин кенгайиб боряпти.

1971 йилгача совет таржимонлари 20 дан ортиқ Вьетнам ёзувчиларининг энг яхши асарларини СССРдаги кўп миллатли ва кўп миллионли халқлар қалбига ошно қилди. Шунингдек ўзбек тилига ҳам шу кунгача бизнинг адибларимиздан Буй Дик Айнинг «Ҳижрон» романи, Нуен Ван Бангнинг «Қўтос», Нгуень Динф Тхининг «Ўт ичида», Дин Лоннинг «Ким Донг жасорати» қиссалари, Нам Хао ва бошқаларнинг ҳикоялари таржима қилинган. Жанговар тақдир ва кураш кўзгуси бўлган Вьетнам адабиётига совет халқларининг қизиқиши бизни ғоят қувонтиради ва фахрлантиради

Шу билан бирга вьетнамлик таржимонлар ҳам ўз она тилларига классик ва ҳозирги кун рус адабиёти, бошқа қардош совет халқлари адабиётларининг энг яхши асарларини катта қизиқиш ва муҳаббат билан ағдармоқдалар. Фақат 1967 йилгача СССР халқлари адабиётининг 300 га яқин ажойиб намуналари Вьетнам тилида босилиб чиққанлигининг ўзи сўзимизнинг яққол далили бўлади. Ундан кейин ҳам яна бир қанча совет ёзувчилари асарлари бизнинг вьетнам тилида садо берди!

Сўнгги йилларда вьетнамлик таржимонлар совет Ўзбекистони адабиётига ҳам катта ихлос билан қарамоқдалар. Бу қизиқиш, шубҳасиз, энг аввало Вьетнам ва Ўзбекистондаги ижтимоий-иқтисодий турмуш тараққиёти йўлидаги кўпгина муштаракликлар билан изоҳланади. Маълумки, Вьетнам халқи ҳам бамисоли бир вақтлари ўзбек халқи ҳаётида юз берганидек, ўз тараққиёти йўлида капиталистик ривожланиш босқичини четлаб ўтиб, социализмга қадам қўйди ва мана шу жиҳатдан ўзбек халқи тарихий турмуш тажрибаси вьетнамликларнинг янги ҳаёт қуриш учун олиб бораётган курашларида амалий аҳамиятга эга бўлаётир. Ўзбек халқининг турмушида содир бўлган улуғвор янги ҳаёт ҳақиқати эса унинг адабиётида конкрет бадиий ифодасини топган.

1973 йилда ўзбек адиби Раҳмат Файзийнинг «Ҳазрати инсон» романи вьетнам тилига таржима қилинган эди. Вьетнамликларнинг ўзбек адабиёти билан танишуви ана шундай бошланди. Яқинда вьетнамликлар ўз тилларида яна бир таниқли ўзбек адиби Асқад Мухторнинг «Опа-сингиллар» романини ўқишга муяссар бўлдилар. Бу романни ёзувчи Ле Ван Кю инглиз тилидаги нусхасидан таржима қилди. Асқад Мухтор романини «Лао донг» («Меҳнат») нашриёти Вьетнам учун ғоят катта тиражда — 15 минг 550 нусхада босмадан чиқарди.

Асқад Мухторнинг мазкур асари таржимаси орқали вьетнамликлар совет кишилари қалбига яна бир карра чуқурроқ назар ташлаш имкониятига эга бўлдилар. Асардаги Ефим Данилович, Жўрахон, Онахон ва бошқа образлар ўзининг ёрқин қиёфаси ва чуқур инсоний мазмуни билан бизни мафтун этади.

«Опа-сингиллар» ўзбек халқининг революциядан кейинги дастлабки кунларда совет Ўзбекистонида янги жамият қуриш тажрибаларини ҳаққоний ва ҳаяжонли акс эттирганлиги учун ҳам вьетнамликларнинг севимли китоблари қаторидан ўрин олиши шубҳасиз.

Ле Винь КУОК,
филология фанлари кандидати.

ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК!

ТАКОМИЛЛАШГАН КУЛЬТИВАТОР

Пахтачилик машиналари бўйича махсус давлат конструкторлик бюроси — мамлакатимизда ягона илмий ташкилот. Бу ерда ишлаб чиқилган турли хил лойиҳадаги пахтачилик машиналари Иттифоқимиздагина эмас, чет мамлакатларда ҳам машҳур.

Қатор йилларки, бюро коллективи машиналарни такомиллаштириш, янги машиналар ихтиро этиш борасида катта ишлар қилишяпти. Сўнгги пайтларда илмий-текшириш бўлимининг базаси кенгайтирилиб, синов ўтказувчи мосламалар билан тўла таъминланди ва ҳосил етиштиришда қишлоқ хўжалигига мададкор бўлиб қолди.

Бўлимнинг ана шундай синов базаларидан бири — Янгийўл районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозига жойлашган. Иккинчиси эса Гулистон районининг «Коммунизм» колхозида бўлиб, у асосан ўта шўр ерларда синов ўтказади. Базада Ю. Д. Чернов бошлиқ бригада узоқ йиллардан буён тажриба ишлари олиб бормоқда. Бригада ишига колхоз раиси, Ленин мукофоти лауреати Жавод Кўчиев ёрдам бераётир. Яқинда бу ерда чигит экишдан олдинги ишларни бажарадиган чизель культиватори — «ЧКУ-4» универсали синаб кўрилди. Экин экиш олди юмушларида қўл келган бу машина конструкторлик бюросининг илмий ходими Г. И. Пальмина раҳбарлигида ихтиро этилган. Машина бороналаш, культивация қилиш, ўғитлаш каби бир қанча ишларни бажаради, шунингдек, ғўзаларнинг қатор орасини 4 метр кенгликда уч қатлам қилиб юмшата олади.

Қишлоқ хўжалигида жуда зарур бўлган бу чизель-культиваторлар «Чирчиксельмаш» заводида кўплаб ишлаб чиқариш учун йўлланма олди. Машинанинг дунёга келишида ўзиюрар тензометрик лаборатория катта роль ўйнаётир.

Б. БЕЛЕНИЦКАЯ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

1975—1976 ўқув йили учун

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Институт қуйидаги ихтисослар бўйича инженерлар тайёрлайди:

КУНДУЗГИ ФАКУЛЬТЕТЛАРДА: **тепловоз ва тепловоз хўжалиги; вагонсозлик ва вагон хўжалиги; темир йўл транспортида автоматика, телемеханика ва алоқа; темир йўл эксплуатацияси; темир йўл транспорти экономикаси ва ташкил этиш; бухгалтерлик ҳисоби; саноат ва граждан қурилиши; йўл ва йўл хўжалиги; сув таъминоти ва канализация.**

КЕЧКИ ФАКУЛЬТЕТДА — **саноат ва граждан қурилиши; темир йўл қурилиши; йўл ва йўл хўжалиги; темир йўл эксплуатацияси; бухгалтерлик ҳисоби.**

СИРТҚИ ФАКУЛЬТЕТ — **кундузги факультетларда кўрсатилган ихтисослардан ташқари, қуйидаги мутахассисликлар бўйича инженерлар тайёрлайди: — темир йўл транспортини электрлаштириш; саноат иссиқлик энергетикаси кўприклар ва ер ости ўтиш йўллари; (темир йўлда) қурилиш ва уни ташкил этиш; иқтисодий ахборотларни механизациялашган қайта ишлашни ташкил этиш.**

Институт ректори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: ўрта маълумот тўғрисидаги гувоҳноманинг асл нусхаси, кейинги иш жойидан олий ўқув юртига кириш учун характеристика, корхона ёки муассаса маъмурияти томонидан тасдиқланган меҳнат ёки колхоз дафтарчасидан кўчирма, (286-форма) медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 6 та фото сурат.

Паспорт, ҳарбий билет ёки рўйхатдан ўтганлик тўғрисидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

КУНДУЗГИ ФАКУЛЬТЕТЛАРГА АРИЗАЛАР 31 ИЮЛГАЧА, КЕЧКИ ВА СИРТҚИ ФАКУЛЬТЕТГА 31 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Институт қабул комиссияси АШХОБОД, ОЛМАОТА, АКТЮБИНСК, ДУШАНБА ва ЧИМКЕНТ шаҳарларидаги сиртқи факультетларга кириш учун аризалар қабул қилмоқда.

Кирувчилар (бухгалтерлик ҳисоби ихтисосидан ташқари) математикадан **(ёзма ва оғзаки)** физикадан **(оғзаки)**, рус тили ва адабиёти ёки ўзбек тили ва адабиётидан **(ёзма)** кириш имтиҳонларини топширадилар **Бухгалтерлик ҳисоби ихтисосига кирувчилар** математика, СССР тарихидан, географиядан **(оғзаки)**, рус тили ва адабиёти ёки ўзбек тили ва адабиётидан **(ёзма)** кириш имтиҳонларини топширадилар.

МЕДАЛИСТЛАР ВА АЪЛОЧИЛАР: БУХГАЛТЕРЛИК ҲИСОБИ МУТАХАССИСЛИГИГА КИРУВЧИЛАР МАТЕМАТИКАДАН — ОҒЗАКИ. ҚОЛГАН ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА КИРУВЧИЛАР ЭСА МАТЕМАТИКАДАН ЁЗМА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИНИ ТОПШИРАДИЛАР.

Кундузги факультетларга кирувчилардан 1 дан 20 августгача, кечки факультет бўйича 11 августдан 10 сентябргача, сиртқи факультет бўйича эса 10 сентябргача (потоклар билан) кириш имтиҳонлари олинади.

Мурожаат учун адрес: 700045, Тошкент шаҳар, Оборонная кўчаси, 1-уй, қабул комиссияси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 14.50 — **«Союз» кемасининг старти ҳақида репортаж.** 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Тенгдошлар. 20.00 — **«Ахборот».** 20.15 — Халқ контроли экрани. 20.45 — Ўн минут музика. 20.55 — **«Ахборот».** 21.15 — **Батька** (бадиий фильм). 22.45 — **Июль — ғўза парваришида ҳал қилувчи ой.** 23.00—Концерт. 23.40—Телефильм. 24.00 — «Вақт». 00.45 — Концерт. 01.30 — **Америка учишни бошқариш марказидан «Аполлон» кемасининг старти ҳақида репортаж. «Союз» Совет кемасининг парвози ҳақида орбитадан репортаж.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 17.25 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатуви. 19.25 — **Замин одами** (бадиий фильм). 21.00 — Янгиликлар. 21.15 — Қувноқ ноталар. 21.30 — Телеочерк. 22.00 — Жаҳон халқлари ижоди. 22.30 — Депутатлар ҳикоя қиладилар. 22.40 — **Пойгачилар** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Ўқув кўрсатуви. 20.35 — Тошкент янгиликлари. 20.50 — **Оқ йўл** (бадиий фильм). 22.10 — Эстрада концерти.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Мукофот — НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 15.00, 19.00, 21.00).

«Кўк илон» ҳалокати — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Улар Ватан учун жанг қилдилар — «ҚОЗОҒИСТОН» (12.00, 13.00, 16.00, 17.00, 20.00).

Маккеннинг олтинлари — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун). **Сеними, шошмай тур!** (8 қисм). — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Шилқим — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Шахсий масалалар бўйича қабул куни — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Крепостной актриса — «ФЕСТИВАЛЬ».

Мукофот — «ХИВА».

Ўзбекистон касаба союзлари Совети Узсовпроф раиси М. А. Зоидовга отаси

Аббос ЗОИДОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Тинчликни ҳимоя қилиш республика комитети комитет раиси М. А. Зоидовга отаси

Аббос ЗОИДОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон касаба союзлари курортлар бошқармаси ҳамда туризм ва экскурсия бўйича республика Совети Узсовпроф раиси М. А. Зоидовга отаси

Аббос ЗОИДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ШОВҚИНГА ҚАРШИ

Товуш ўтказмайдиган камерада ўтирган кишига махсус жадвалларга қараб муайян изчилликда рақамларни танлаш вазифаси топширилди. Бу вазифа 3 минутда бажарилди. Шундан сўнг камерага «шовқин киритилди». Бир соат мобайнида магнитофон лентаси орқали унга кўча шовқини бериб турилди. Эксперимент қатнашчисидан бояги машқни такрорлаш сўралганида, энди у бу ишни 6 минутда бажара олди. Шовқин кишининг асаб системасини чарчатган, мия активлигини пасайтирган.

Москвадаги Ф. Ф. Эрисман номли гигиена илмий-тадқиқот институтининг ходимлари мана шу экспериментни ўтказдилар. Институт лабораторияларидан бири одамга таъсир этувчи физик омиллар проблемаси билан шуғулланади. Шовқин ҳам шундай омиллар қаторига киради.

Кўча шовқини уйга киради, рўзғор техникасининг товушлари билан кучаяди ва кишининг нормал ҳордиқ чиқаришига халақит беради.

Институт ходимлари турли биноларда махсус ўлчов ишларини бажардилар. Хонадонларга энг юқори шовқин даражаси соат 19 дан соат 23 гача тўғри келар экан. Футбол ёки хоккей ўйинлари трансляция қилинаётган пайтларда шовқин айниқса кучаяди. Шу соатларда баъзи квартиралар шовқин даражаси жиҳатидан саноат корхоналарининг цехларига бараварлашиб келади.

Гигиеначилар бир қанча эксперимент ва ўлчов ишларидан сўнг лойиҳаловчи ташкилотларга квартиралардаги шовқинни камайтириш борасидаги таклифларини айтдилар. Уй-жой корпуслари билан транспорт магистраллари ўртасида маиший хизмат комплекси биноларини жойлаштирган мақбул. Бу бинолар экран ролини бажаради. Аллақачон қурилган квартираларда ҳам кўча шовқини даражасини пасайтирадиган усуллар ҳам бор. Бундай уйларда қўшқават дераза орасидаги масофани катталаштириш, рамаларнинг герметиклигини яхшилаш зарур. Квартиралар ўртасидаги тўсиқ деворлар қалинлигини 20 миллиметр оширишга ҳам қарор қилинди. Бу таклиф «унификация этилган қурилиш конструкциялари ягона каталогига» киритилди. Кимё ҳам ёрдам беряпти; қурилишда янги енгил, пишиқ ва товуш ютувчи материаллар жорий этиляпти.

Лекин масаланинг кўпини хонадонларнинг ўзлари ҳал этадилар. Шунинг учун ҳам якшанба кунлари Москва вақти билан соат 22 да марказий радио ва телевидение дикторларининг «Уртоқлар, эртага иш ҳафтаси бошланади. Телевизор ва радиоприемникларингизнинг овозини пасайтиришингизни сўраймиз» деган сўзларини эшитадиган бўлиб қолдик.

Н. ЦАРАПКИН.
(ТАСС мухбири).

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС 700.000 ГСП. Тошкент «Правда Востока» кўчаси. № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. — 01600. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583 Б. — 164.